

2020

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

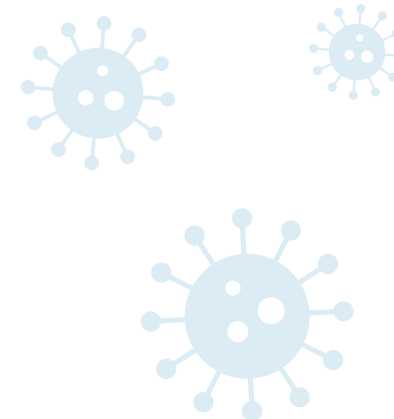

JAARVERSLAG

INHOUD

3	VOORWOORD
5	UITGELICHT: CORONA
9	KWALITEITSBEVORDERING
12	UITGELICHT: ETHIEK EN INTEGRITEIT
14	BELANGENBEHARTIGING
17	UITGELICHT: GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND
21	BELANGENBEHARTIGING (VERVOLG)
22	UITGELICHT: WEERBAARHEID
24	COMMUNICATIE
27	OPLEIDING
30	PRAKTIJKVOERING
33	WETGEVINGSADVISING
35	TABLEAU
45	TOEZICHT
48	TUCHTRECHT
50	JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN
55	BESTUURLIJKE ORGANISATIE

De coronapandemie hield het afgelopen jaar de wereld in zijn greep, en doet dat nu nog steeds. Met ingrijpende gevolgen, ook voor de rechtspleging en de advocatuur. Met uitzondering van urgente zaken viel het rechtsbedrijf aanvankelijk grotendeels stil, en daarmee ook de mogelijkheid voor rechtzoekenden om voor hun recht op te komen. Door continu signalen vanuit de advocatuur af te stemmen met het ministerie van Justitie en Veiligheid, de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie hebben we veel tekortkomingen weten te repareren en erger weten te voorkomen. Voor een aantal advocaten, vooral in de sociale advocatuur, betekende de coronamaatregelen het wegvallen van een deel van hun werk en inkomen. De NOvA heeft zich op tal van manieren ingezet om de ergste financiële nood te lenigen. Dit heeft ervoor gezorgd dat sociaal advocatenkantoren niet bij bosjes omvielen, waarvan ook rechtzoekenden de dupe zouden worden.

Dit coronajaar hebben we flinke stappen gezet om de weerbaarheid van advocaten te vergroten als het gaat om bedreiging en soms zelfs ernstig geweld. Het is van het grootste belang dat advocaten hun belangrijke werk, een onmisbaar onderdeel in de rechtsstaat, veilig kunnen uitoefenen. Nadat we in 2019 al een noodnummer hadden ingesteld, heeft de NOvA het afgelopen jaar een kwartiermaker aangesteld en is in afstemming met de NCTV een plan van aanpak ontwikkeld. In 2021 kunnen we hier de eerste vruchten van plukken, zoals een veiligheidsscan voor advocaten om hun kantoor of woonhuis te laten controleren op kwetsbare punten. Daarnaast werken we aan een wijkplaats waar advocaten en andere togadragers die ernstig zijn bedreigd op adem kunnen komen.

Weerbaarheid is ook onderdeel van het curriculum van de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten. Na jaren van voorbereiding is hieraan in het afgelopen jaar de laatste hand gelegd. De vernieuwde beroepsopleiding kent een sterke focus op toegepaste kennis, praktische vaardigheden en ethiek/integriteit. Hiermee worden nieuwe generaties advocaten optimaal voorbereid op hun toekomst binnen de advocatuur, zodat zij nog beter kunnen inspelen op vragen van rechtzoekenden. Ik kijk uit naar de start in maart 2021!

Ook andere advocaten blijven zich natuurlijk voortdurend ontwikkelen, onder andere via permanente opleiding. Sinds afgelopen jaar zijn daar de kwaliteits-toetsen en de vernieuwde DilemmaApp bijgekomen, wat de kwaliteit verhoogt en het nadenken over integriteit bevordert. Vanaf het voorjaar van 2021

kunnen advocaten vrijwillig gebruikmaken van een gratis online self-assessmenttool waarmee zij hun eigen handelen en keuzes tegen het licht kunnen houden. Deze kwalitatieve en ethische zelfreflectie levert waardevolle inzichten op, dus ik kan iedere advocaat het gebruik van deze nieuwe tool van harte aanbevelen.

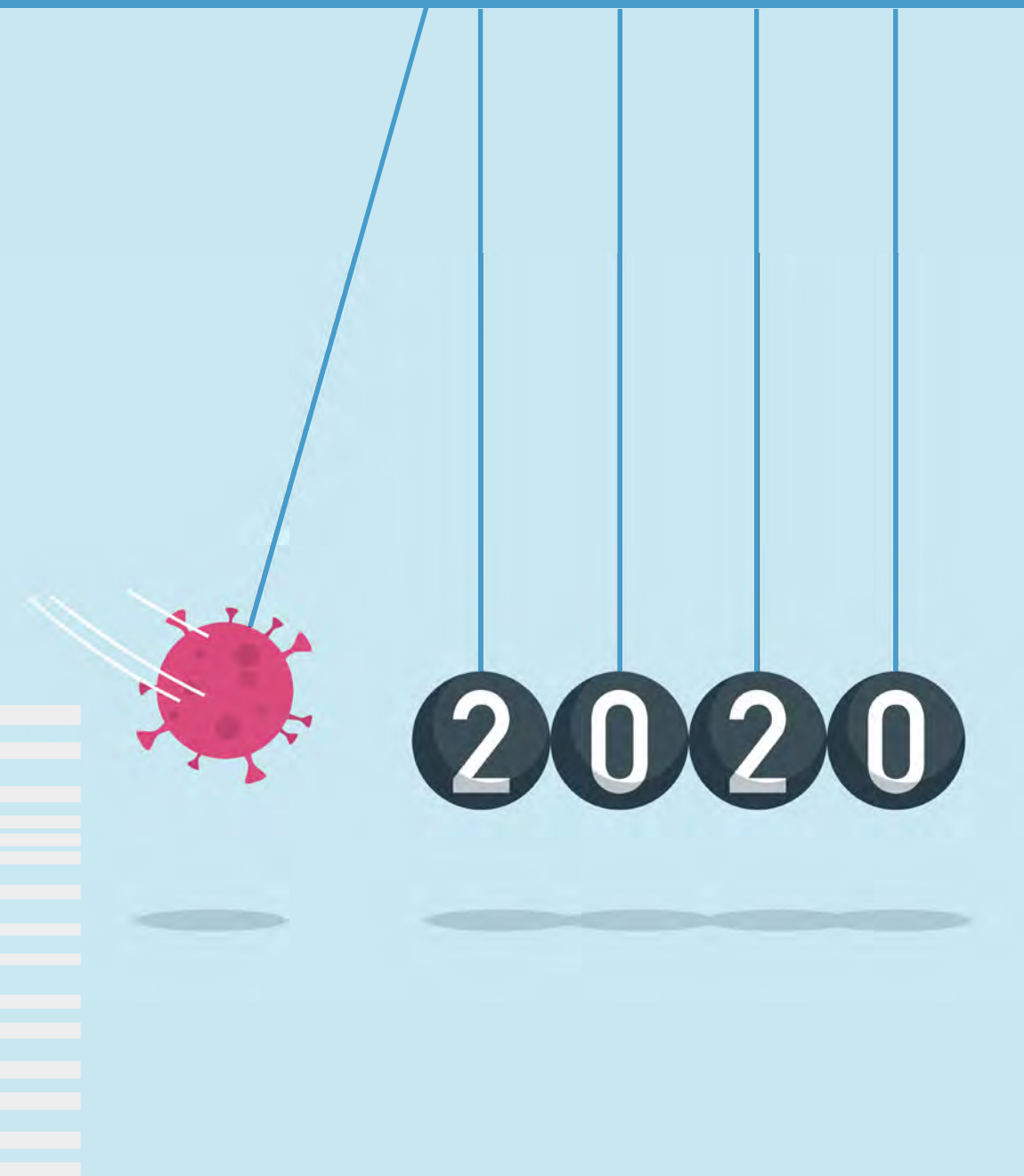
Eind 2020 hebben we voorbereidingen getroffen om de verkiezingsprogramma's van politieke partijen door te lichten op minimale eisen van rechtsstatelijkheid zoals een effectieve toegang tot de rechter, bescherming van elementaire grondrechten en of de overheid zelf zich aan de regels houdt. Begin maart komt de commissie rechtsstatelijkheid verkiezingsprogramma's met haar bevindingen. Deze zullen net als voorgaande verkiezingsjaren ongetwijfeld voer voor discussie in de verkiezingsdebatten opleveren en zo het rechtsstatelijke gehalte van onze parlementaire democratie bevorderen.

Over deze en andere onderwerpen waar de NOvA zich in 2020 voor heeft ingespannen, leest u meer in dit jaarverslag. Online, net als de meeste vergaderingen en bijeenkomsten in deze tijd. Als het meezit laat de coronasituatie het later dit jaar toe om elkaar ook weer fysiek te ontmoeten. Misschien wel in ons nieuwe kantoor in de Monarch Tower, waar de NOvA eind vorig jaar naartoe is verhuisd. In dit duurzame gebouw beschikken we over diverse ruimtes die ook beschikbaar zijn voor bijvoorbeeld CvA-vergaderingen en bijeenkomsten van advocaat-stagiairs, specialisatieverenigingen en andere organisaties binnen de balie. Hopelijk tot ziens!

FRANS KNÜPPE

Algemeen deken
Nederlandse orde van advocaten

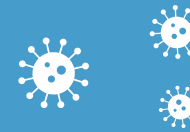

CORONA

Het afgelopen jaar stond ook voor de advocatuur en de NOvA voor een groot deel in het teken van het coronavirus. De coronamaatregelen van de overheid hadden vanaf medio maart 2020 ingrijpende gevolgen voor de rechtspleging en de advocatuur. Urgente zaken uitgezonderd, sloten de gerechten op 17 maart hun deuren, wat grote impact had op rechtzoekenden en advocaten die hen bijstaan. Vanaf het allereerste moment stond het crisisteam van de NOvA voortdurend in contact met het ministerie van Justitie en Veiligheid, de Rechtspraak, het Openbaar Ministerie en de Raad voor Rechtsbijstand over maatregelen met betrekking tot de rechtspleging en de gevolgen hiervan voor advocaten. Naast financiële consequenties voor (sociaal) advocaten van het grotendeels stilvallen van rechtszaken, behoorden de continuïteit van de rechtspleging en het waarborgen van de toegang tot de rechter voor rechtzoekenden tot de topprioriteiten.

Continuïteit rechtspleging en toegang tot de rechter

Juist ook in tijden van crisis zijn rechtspleging en rechtspraak in een democratische rechtsstaat van vitaal belang. Gelet op de belangen

van rechtzoekenden en de rechtsbescherming van die rechtszoekenden, [maakte de NOvA zich zorgen](#) over de fysieke sluiting van de gerechten en de gevolgen daarvan over de gehele breedte van de rechtspleging. Uitgangspunt van de NOvA daarbij is dat er altijd sprake dient te zijn van [toegang tot de rechter](#), 'equality of arms' tussen de procespartijen, aandacht voor de positie van de rechtzoekende en van onverminderde kwaliteit van de rechtspleging.

Om meer achterstanden in strafzaken bij de rechtbanken te voorkomen, zette de NOvA – met inachtneming van de coronamaatregelen – erop in dat zoveel mogelijk [rechtszaken fysiek doorgang](#) zouden vinden. De NOvA stond dan ook achter het besluit van de Rechtspraak om de gerechten vanaf 11 mei 2020 weer geleidelijk open te stellen. In overleggen met de Rechtspraak, het OM, politie en DJI uitte de NOvA geregeld haar [zorgen over de rechtsbescherming](#). Dit had betrekking op bijvoorbeeld het [overleg met de advocaat](#) en de rechtzoekende over hun beschikbaarheid gedurende de verruimde openingstijden van de gerechten (en niet op [zaterdagen](#)), de onder druk staande vertrouwelijke communicatie tussen advocaat en gedetineerde cliënten, en de gang van zaken tijdens het telehoren in (straf)zaken wat niet altijd vlekkeloos verliep.

De NOvA had er begrip voor dat het kabinet de [achterstanden in de strafrechtketen](#) wilde aanpakken, maar benadrukte dat dit niet ten koste mocht gaan van rechtsbescherming voor verdachten en slachtoffers. Om

Lees de opiniestukken (1/2/3) van Petra van Kampen, lid algemene raad NOvA:

“Een groot deel van de advocatuur heeft zich sinds maart het vuur uit de sloffen gelopen, de blaren op de tong gepraat en de inkt uit de pen geschreven vanuit hun hart voor de zaak en de zorg voor cliënten; niet alleen richting die cliënten, maar ook richting de NOvA. Die input – en de niet aflatende inzet van de medewerkers van de NOvA – is van grote waarde. Het helpt de NOvA om bij het OM, de Rechtspraak en het ministerie met uiterst concrete en niet zelden schrijnende voorbeelden inzichtelijk te maken wat een crisis doet met

meer capaciteit bij rechters vrij te maken zou het bijvoorbeeld 'afschalen' van zaken van de meervoudige naar de enkelvoudige kamer alleen in overleg met de advocaat moeten kunnen plaatsvinden. Ook wees de NOvA bij het voornemen van het Openbaar Ministerie om de voorraad strafzaken weg te werken door tijdelijk meer [strafbeschikkingen](#) in te zetten, op de vereiste rechtsbescherming voor verdachten. De NOvA was dan ook verheugd met de uiteindelijke toezegging van de minister voor Rechtsbescherming van een gratis consult van een advocaat voor iedereen die te maken krijgt met een strafbeschikking van het OM.

Financiële consequenties sociale advocatuur

Financieel gezien heeft de coronacrisis niet alle advocaten even hard geraakt. Vooral sociaal advocaten kregen een extra financiële dreun te verwerken. Als gevolg van de al jarenlang te lage vergoedingen beschikken zij niet over de benodigde financiële buffers om de gevolgen van de coronacrisis te kunnen opvangen. Na de sluiting van de gerechten heeft de NOvA direct intensief overleg gevoerd met de [Raad voor Rechtsbijstand](#) over hoe de gevolgen van de coronacrisis voor sociaal advocaten te verzachten. Dit leidde tot een [mix van steunmaatregelen](#): een [voorschot-regeling](#), een zittingstoeslag voor schriftelijke zittingen en de mogelijkheid van extra declaraties in extra-uren-zaken. Ook is op initiatief van de NOvA een [betalingsregeling](#) voor de terugbetaling van de voorschotten in het leven geroepen.

Toen eind maart bleek dat de nood alleen maar was toegenomen, pleitte de NOvA naast een verlenging en verhoging van de voorschotregeling ook voor [extra maatregelen](#), zoals een [noodfonds](#). Na sterk aandringen door de NOvA maakte de minister voor Rechtsbescherming eind mei een aparte tegemoetkomingsregeling voor de sociale advocatuur bekend, gevolgd door een [nadere uitwerking](#) hiervan. Deze regeling, die op 1 december werd [opengesteld](#), zou op uitdrukkelijke wens van het ministerie van Justitie en Veiligheid alleen zorgen voor een tegemoetkoming bij een gemiddeld omzetverlies boven de 20 procent in een

bepaald rechtsgebied. De Raad voor Rechtsbijstand constateerde begin januari 2021 evenwel dat in geen enkel rechtsgebied hiervan sprake is geweest. Dit betekent dat sociaal advocaten hier uiteindelijk [geen profijt](#) van hebben gehad. De NOvA vindt dat het geld dat is vrijgemaakt voor de regeling alsnog aan het stelsel ten goede moet komen.

Kwaliteitsbevordering in coronatijd

Als gevolg van de coronamaatregelen, zoals het houden van anderhalve meter afstand, bleek het voor advocaten moeilijk om fysiek bij elkaar komen om te voldoen aan de kwaliteitstoetsen. Sinds april 2020 mogen advocaten onder voorwaarden daarom [via videobellen deelnemen aan intervisie en gestructureerd intercollegiaal overleg](#). Deze maatregel van de algemene raad is eerst verlengd tot eind 2020, en later [opnieuw](#) tot 1 april 2021.

Om de opleidingsdruk verder van de ketel te halen, is daarnaast besloten om alle [verplichtingen voor opleidingspunten in 2020 te halveren](#).

De verplichte 20 PO-punten zijn terugbracht naar 10, voor civiele cassatie van 10 naar 5. Verder is de verplichting om 10 PO-punten per geregistreerd rechtsgebied te halen gehalveerd naar 5 en is ook het aantal verplichte uren dat moet worden deelgenomen aan de kwaliteitstoetsen met 50 procent verminderd.

Rechtsstatelijkheid: kritisch over coronawet

Met de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 heeft de overheid een juridische basis gecreëerd voor de te nemen coronamaatregelen in de anderhalvemetersamenleving. Al in juni 2020 liet de NOvA weten [kritisch tegenover de coronawet](#) te staan, en plaatste hier wat betreft omvang, proportionaliteit en effectiviteit de nodige vraagtekens bij. De NOvA achtte nieuwe wetgeving niet nodig en zag voldoende ruimte in noodverordeningen en het bestaand instrumentarium. Verder vroeg de NOvA aandacht voor de voorgestelde straffen, die de toets van proportionaliteit in veel gevallen niet konden doorstaan. In augustus [vond de NOvA](#) dat het inmiddels aangepaste wetsvoorstel nog steeds te veel macht aan de overheid zou geven om de fundamentele rechten en vrijheden van burgers in te perken. In november oordeelde de NOvA dat de coronaregelingen [ernstige en ingrijpende inbreuken](#) kunnen maken op de leef- en werkomstandigheden van burgers. De rechtvaardiging en juridische basis ervan moeten dan ook naar behoren zijn, wat op dat moment niet voor alle elementen het geval was.

Communicatie opgeschroefd

Om de advocatuur continu op de hoogte te houden van de actuele corona-ontwikkelingen werd vanaf dag één de [communicatie naar de balie](#) in hoog tempo opgeschroefd, met het [coronadossier](#) op de NOvA-website

als middelpunt. Hier kunnen advocaten terecht voor informatie over de maatregelen van de overheid en instanties binnen de rechtsketen, over de beschikbare [financiële regelingen](#) en voor antwoorden op de meest-gestelde vragen ([algemeen](#), met betrekking tot [strafrecht](#) en [financieel](#)). Ook het Informatiepunt van de NOvA werd door advocaten veelvuldig geraadpleegd.

Van begin tot half mei was de NOvA elke dag te beluisteren op de verschillende radiozenders van de publieke omroep. In een gratis [radiospot](#) werden rechtzoekenden erop gewezen dat juist in coronatijd het krijgen van goed juridisch advies door een advocaat belangrijk is. De kernboodschap: 'Heeft u een advocaat nodig? Kijk op [zoekeenadvocaat.nl](#)'.

Bureaumedewerkers in coronatijd: thuiswerken, hectiek en voldoening

Sinds het begin van de coronacrisis is thuiswerken het 'nieuwe normaal' voor de meeste medewerkers van het bureau van de NOvA in Den Haag. Tegelijkertijd was het werk inhoudelijk een achtbaan. Twee bureaumedewerkers, actief op de beleidsterreinen strafrecht en gefinancierde rechtsbijstand die vanaf het eerste moment werden getroffen door de coronamaatregelen, [delen hun ervaringen](#).

KWALITEITSBEVORDERING

9

Elke advocaat moet ervoor zorgen dat hij goede kwaliteit levert: voor de rechtzoekende, maar ook in het belang van de beroepsgroep zelf. De NOvA draagt bij aan een verdere bevordering van die kwaliteit en ziet erop toe dat die kwaliteit wordt gewaarborgd.

Kwaliteitstoetsen

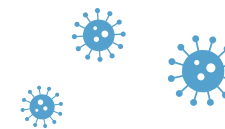
Met ingang van 1 maart 2020 zijn advocaten op grond van het gewijzigde artikel 26 van de Advocatenwet gehouden jaarlijks te voldoen aan de [kwaliteitstoetsen](#). Hieraan kunnen zij voldoen door deel te nemen aan een van de drie vormen van gestructureerde feedback: [interview](#), [peer review](#) of [gestructureerd intercollegiaal overleg](#). Hiermee kunnen advocaten met collega's of vakgenoten leren van elkaars ervaringen, problemen, successen en uitdagingen in de dagelijkse werkpraktijk. Die verdieping van kennis, inzicht en vaardigheden moet leiden tot effectiever professioneel gedrag. Wie aan de voorwaarden voldoet, kan bij de NOvA een aanvraag indienen om als gespreksleider (interview) of reviewer (peer review) te worden [geregistreerd](#).

In verband met de coronamaatregelen mogen advocaten sinds april 2020 onder voorwaarden [online deelnemen](#) aan interview en gestructureerd intercollegiaal overleg. Daarnaast is het aantal verplichte uren dat moet worden deelgenomen aan de kwaliteitstoetsen gehalveerd, evenals de verplichte opleidingspunten.

Rechtsgebiedenregister

In 2019 is het rechtsgebiedenregister in werking getreden, waarbij alle advocaten (met uitzondering van stagiairs) zich op minimaal een en maximaal vier hoofdrechtsgebieden moeten [registreren](#). Per rechtsgebied geldt een PO-verplichting van tien opleidingspunten per jaar. Dit vormt een belangrijke objectieve maatstaf om de kwaliteit van de advocatuur te bevorderen. De rechtsgebieden zijn gekoppeld aan de zoekmachine [Zoek een advocaat](#) zodat rechtzoekenden met hun specifieke juridische vraag bij die advocaten uitkomen die zich in dit rechtsgebied hebben bekwaamd.

Op 1 januari 2020 zijn enkele [wijzigingen](#) in het rechtsgebiedenregister doorgevoerd. De belangrijkste verandering is de toevoeging van twee nieuwe hoofdrechtsgebieden: bestuursrecht en slachtofferrecht. In november 2020 zijn [nieuwe wijzigingen](#) aangekondigd per 1 januari 2021, waaronder de toevoeging van de nieuwe hoofdrechtsgebieden privacyrecht en informatierecht.

Platform Inclusie en diversiteit opgericht

De NOvA onderstreept het belang van gelijke kansen, diversiteit en inclusie; vanuit maatschappelijk oogpunt, maar ook omdat omarming van deze principes tot een verrijking van de balie zelf leidt. Daarom heeft de NOvA een [diversiteits- en inclusieverklaring](#) opgesteld. De NOvA wil hier graag met de balie verder invulling aan geven en een toegankelijke balie zoveel mogelijk bevorderen. In dat kader heeft de NOvA eind 2020 het initiatief genomen om een Platform Inclusie en Diversiteit op te zetten. Circa 35 advocaten hebben zich hieraan verbonden. Zij gaan vanaf 2021 concrete mogelijkheden onderzoeken en voorstellen aandragen voor het bevorderen van diversiteit en het verhogen van het bewustzijn van de waarde van diversiteit en inclusie binnen de advocatuur.

Keurmerk specialisatieverenigingen

Advocaten op bijna ieder rechtsgebied hebben zich verenigd in eigen [specialisatieverenigingen](#). Een advocaat die hiervan lid wil worden, moet voldoen aan de voorwaarden van de betreffende specialisatievereniging zoals het volgen van een specifieke opleiding, een aantal 'vliegreuren' per jaar of een bepaald aantal jaar werkzaam zijn als advocaat. Specialisatieverenigingen kunnen in het [keurmerk van de NOvA](#) aanvragen. Dit geldt momenteel voor 10 van de 32 specialisatieverenigingen.

ETHIEK EN INTEGRITEIT

Beroepsethiek is een belangrijk, integraal aspect van het werk als advocaat. De NOvA stimuleert advocaten op verschillende manieren om integer te handelen en te reflecteren op ethische dilemma's in de dagelijkse praktijk.

DilemmApp

De [DilemmApp](#) is in 2016 gelanceerd om beroepsethiek en integriteit op een inspirerende wijze onder de aandacht van de balie te brengen. In 2020 is de DilemmApp geheel vernieuwd. Naast het uiterlijk is ook de functionaliteit verbeterd. Wat niet is veranderd is dat advocaten elke twee weken prikkelende dilemma's krijgen voorgeschoteld, waarbij zij een afweging dienen te maken tussen tegenstrijdige belangen. Na de gemaakte keuze is direct te zien wat de respons is in percentages van andere advocaten. Ook kan men meteen met elkaar over het dilemma discussiëren. Na het invullen van tien dilemma's ontvangt iedere gebruiker een persoonlijk profiel. Deelname aan de app is gratis, anoniem en niet herleidbaar tot personen en telefoonnummers.

Lees het [interview](#) met algemeen deken Frans Knüppe:

'De DilemmApp helpt je je morele en ethische kompas te ijken.'

Self-assessmenttool

Om de kwaliteit, integriteit en ethisch bewustzijn van de advocatuur te bevorderen, ontwikkelt de NOvA in navolging van diverse buitenlandse orden een digitale self-assessmenttool. Hiermee krijgen advocaten geheel vrijwillig en kosteloos de mogelijkheid om te reflecteren op hun eigen handelen. Wetenschappers van de Erasmus Universiteit en de Universiteit Twente hebben ten behoeve van de ontwikkeling van de tool in 2020 een [verkenning uitgevoerd](#) naar het vakmanschap van de advocaat. De onderzoeksresultaten zijn gebundeld in het rapport [Meesterschap is vakmanschap](#). Na een laatste testfase met een pilotgroep van advocaten wordt de online [self-assessmenttool](#) in het eerste kwartaal van 2021 gelanceerd.

Ethiek in de beroepsopleiding

In de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten – die in maart 2021 start – nemen ethiek en integriteit een nog belangrijkere plaats in dan ooit. In het [centraal aangeboden onderdeel ethiek](#) krijgen alle advocaat-stagiairs in het eerste jaar kennis aangereikt over de rol van de advocaat in de rechtsstaat, over de Advocatenwet, de Voda, de kernwaarden en de gedragsregels. Dit onderdeel wordt afgesloten met een aparte toets. In het tweede jaar wordt verder gefocust op de aspecten beroepsattitude, integriteit en morele oordeelsvorming.

Advocaten leveren een belangrijke bijdrage aan het in stand houden van de rechtsstaat. Met het oog op een goede rechtsbedeling kunnen zij hun taak alleen goed verrichten als de kernwaarden van de advocatuur ten volle kunnen worden uitgeoefend. Dat is niet vanzelfsprekend. Namens en voor de gehele beroepsgroep maakt de NOvA zich hier bij de politiek en in de samenleving sterk voor.

Strafrecht: strafbeschikking

Op 7 mei publiceerde de Nationale Ombudsman zijn onderzoek naar de [informatievoorziening rond de OM-strafbeschikking](#). In het kader van dit onderzoek is ook met de advocatuur gesproken. De conclusie: de overheid heeft de verplichting mensen hierover behoorlijk te informeren. De NOvA herkent zich in de uitkomsten van dit onderzoek, dat burgers vaak niet goed op de hoogte zijn van de juridische (on)mogelijkheden rond en de gevolgen van een strafbeschikking. Dit klemmt in deze tijd des te meer daar het Openbaar Ministerie vaker (coronagerelateerde) zaken door middel van een strafbeschikking afdoet.

Eerder pleitte de NOvA er al voor dat mensen die geconfronteerd worden met een strafbeschikking of sepotbeslissing ook recht hebben op [bijstand door een advocaat](#). In november kondigde de minister voor Rechtsbescherming een [gratis consult van een advocaat](#) aan voor iedereen die te maken krijgt met een strafbeschikking van het OM, tot tevredenheid van de NOvA.

Strafrecht: wraking

Uit cijfers van de Rechtspraak uit 2019 bleek dat het aantal ingediende wrakingsverzoeken is gedaald, maar niet of wrakingsverzoeken waarin is berust worden meegeteld in de gehonoreerde verzoeken. In een brief aan de Raad voor de rechtspraak heeft de NOvA in april 2020 [opheldering gevraagd](#) over deze wrakingscijfers. Deze extra informatie is essentieel voor een volledig beeld en een juiste interpretatie van de wrakingscijfers. In discussies, zelfs tot in de Tweede Kamer, wordt de advocatuur immers nogal eens aangewreven het instrument van wraking lichtvaardig in te zetten, waarbij zelfs de kwalificatie 'misbruik van procesrecht' niet wordt geschuwd. In mei heeft de Rechtspraak de [uitgesplitste wrakingscijfers](#) verstrekt. Hieruit bleek dat, het aantal verzoeken waarin is berust mee-gerekend, het aantal 'geslaagde' verzoeken is verdubbeld. De NOvA vindt [aanpassing van de wrakingsregeling onnodig](#) en heeft de wetgever opgeroepen deze actuele cijfers te betrekken bij de voorgenomen plannen rondom aanpassing van de wrakingsregeling.

BELANGENBEHARTIGING

Modernisering Strafvordering

De NOvA wil dat de gevolgen van het nieuwe Wetboek van Strafvordering voor de gefinancierde rechtsbijstand worden betrokken bij de besluitvorming. Ondanks herhaald aandringen door de NOvA zijn de [effecten op de gefinancierde rechtsbijstand](#) niet in kaart gebracht bij het onderzoek door de commissie Letschert naar de implementatie van het nieuwe wetboek. Al vanaf het begin van het moderniseringstraject heeft de NOvA aandacht gevraagd voor het [inzichtelijk maken van de kosten](#) die met de invoering samenhangen. Dit was onder andere het geval bij de consultatie van de verschillende boeken van het nieuwe Wetboek van Strafvordering in 2017 en in 2018.

GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

*Net als voorgaande jaren heeft de NOvA zich in 2020 **onverminderd ingezet** voor een laagdrempelige toegang tot het recht en een redelijke beloning voor sociaal advocaten. Het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand biedt toegang tot het recht voor mensen met een laag inkomen, maar advocaten in het stelsel ontvangen al jarenlang structureel ontoereikende vergoedingen. Sociaal advocaten komen hierdoor in financiële problemen en keren steeds vaker het stelsel de rug toe. Dat leidt ertoe dat het voor rechtzoekenden steeds moeilijker wordt om een advocaat te vinden om hen te helpen bij hun problemen. De coronacrisis maakte deze problemen voor zowel rechtzoekenden als sociaal advocaten alleen nog maar nijpender.*

De door de minister voor Rechtsbescherming gewenste stelselhervorming, die voor een betere beloning van sociaal advocaten moeten leiden, is nog maar een kleine stip aan de horizon. Volgens de NOvA is een stelselhervorming ook helemaal niet nodig, zeker niet uit bezuinigingsoverwegingen. Met enige aanpassingen kan het

huidige stelsel beter en efficiënter worden gemaakt. Dat wil de NOvA onder andere aantonen met een eigen pilot waarin rechtzoekenden nog sneller naar de oplossing voor hun probleem worden begeleid.

Pilot Samenwerken in de eerste lijn

Op 1 september 2020, na een halfjaar uitstel als gevolg van corona, is de **NOvA-pilot Samenwerken in de eerste lijn** van start gegaan. In Amsterdam, Nijmegen, Zwolle, Utrecht en Middelburg werken sociaal advocaten, sociaal raadslieden van Sociaal Werk Nederland, medewerkers van het Juridisch Loket en de Raad voor Rechtsbijstand sindsdien nauwer samen dan ooit tevoren. Het gezamenlijke doel: sneller een passende oplossing voor rechtzoekenden vinden. Op alle vijf de pilotlocaties draaien deelnemende sociaal advocaten telefonisch piketdienst. Komt er een hulpvraag binnen, dan kunnen de eerste en tweede lijn elkaar meteen bereiken. Daarnaast is er op elke locatie een signaleringsoverleg opgezet. Hierin bespreken sociaal advocaten, medewerkers van het Juridisch Loket en sociaal raadslieden voortdurend hoe de onderlinge samenwerking verloopt en welke zaken extra aandacht behoeven. Een derde belangrijk speerpunt is het bundelen en toegankelijk maken van best practices in de samenwerking tussen eerste- en tweede lijn. De pilot loopt tot juni 2021.

Lees het interview met Bernard de Leest, lid algemene raad NOvA:

“Het komt nu vaak voor dat advocaten mensen met sociale problemen helpen omdat ze hen niet in de kou willen laten staan, terwijl daar geen vergoeding tegenover staat. Of dat advocaten juist niet of te laat bij de juridische kant ervan worden betrokken. Door beter samen te werken komen mensen met hun probleem direct bij de juiste hulpverlener terecht en worden zij beter geholpen. Daar wordt de rechtzoekende alleen maar beter van.”

Steunmaatregelen voor sociaal advocaten wegens corona

Direct na de sluiting van de rechtbanken in maart wegens corona heeft de NOvA het geschatte inkomensverlies voor sociaal advocaten in kaart gebracht via een inventarisatie bij de specialisatieverenigingen. Met de Raad voor Rechtsbijstand en het ministerie van Justitie en Veiligheid stemde de NOvA een aantal **steunmaatregelen voor sociaal advocaten** af, waaronder een voorschotregeling van 50 procent. Nadat steeds duidelijker werd dat corona de rechtsgang langere tijd zou gaan hinderen, pleitte de NOvA voor een noodfonds voor sociaal advocaten en een verlenging en verhoging van de voorschotregeling. Boven op de al afgekondigde

steunmaatregelen moest dit ervoor zorgen dat de sociale advocatuur overeind bleef, zodat de toegang tot het recht voor on- en minvermogenen gewaarborgd bleef.

De uitbreiding van de voorschotregeling kwam er, evenals een [tegemoetkoming voor sociaal advocaten met omzetverlies door corona](#). Kort gezegd hield deze regeling een tegemoetkoming in bij omzetverlies boven de 20 procent. De maximale compensatie werd bepaald aan de hand van de gemiddelde omzetsdaling in de zwaarst getroffen sector binnen het stelsel. Hoewel individuele advocaten soms wel een omzetsdaling van boven de 20 procent hadden, bleek in december echter dat de terugloop in het totaal aantal toevoegingen op geen enkel rechtsgebied de 20 procent overtrof. Dit betekent dat sociaal advocaten [geen aanspraak](#) konden maken op de Tegemoetkomingsregeling. De NOvA vindt dat het geld dat is vrijgemaakt voor de regeling alsnog aan het stelsel ten goede moet komen.

Subsidie voor beroepsopleiding stagiairs sociale advocatuur

Op voorstel van de NOvA heeft de Raad voor Rechtsbijstand per 1 december een regeling opgesteld die voorziet in een [tegemoetkoming in de kosten van de beroepsopleiding voor sociaal advocatenkantoren](#). Zij konden onder voorwaarden een subsidie aanvragen voor advocaatstagiairs die in 2021 starten met de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten van de Nederlandse orde van advocaten. Deze subsidie

dekt de totale kosten van de beroepsopleiding. Ongeveer 175 stagiairs kunnen hier gebruik van maken.

Paralegals bij toevoegingszaken

Vanaf 1 januari 2021 mogen [sociaal advocaten paralegals inzetten](#) voor rechtsbijstand aan rechtzoekenden. Dit was in de commerciële praktijk al toegestaan, maar nog niet in de toevoegingspraktijk in verband met de inschrijvingsvoorwaarden van de Raad voor Rechtsbijstand. Daar komt nu verandering in. De NOvA is positief over de uitbreiding van de mogelijkheid voor sociaal advocaten om hun bedrijfsvoering naar eigen inzicht efficiënt in te richten. De NOvA verwacht echter dat inzet van paralegals in het stelsel pas kan werken als er weer perspectief ontstaat voor kantoren in het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. Zonder herijking van de vergoedingen per zaak is de inzet van een paralegal voor veel kantoren niet haalbaar.

Fortitaire vergoedingen niet meer toereikend

In mei publiceerde de Raad voor Rechtsbijstand een rapport waaruit (opnieuw) bleek dat de [forfaitaire vergoeding gemiddeld gezien niet meer toereikend](#) zijn omdat de zaken ingewikkelder en complexer zijn dan tien jaar geleden en er minder compensatie is van lichtere zaken. De adviescommissie Extra uren van de Raad stelde verder dat het systeem van bewerkelijke zaken geen noodventiel meer is, zoals oorspronkelijk bedoeld,

GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

met name vanwege het ernstig tekort schieten van het forfait. De NOvA deelt de conclusie van de commissie en ziet mogelijkheden voor het instellen van een permanente commissie van deskundigen uit de advocatuur die de Raad kunnen adviseren over de aanvraag van extra uren.

Vergoedingen voor schriftelijk horen asielzaken

Sinds 27 juli 2020 worden asielaanvragen van vóór 1 april dat jaar schriftelijk gehoord door de IND. De huidige vergoedingensystematiek van de Raad voor Rechtsbijstand voor de asielprocedure voorzag niet geheel in de werkzaamheden voor de advocaat bij het schriftelijk horen. Daarom heeft de RvR in overleg met de NOvA de [vergoedingensystematiek aangevuld](#).

Hogere vergoeding voor sociaal advocaten in Wvggz-zaken

De vergoeding voor sociaal advocaten die rechtsbijstand verlenen op het gebied van het psychiatrisch patiëntenrecht is per 6 oktober op onderdelen omhoog gegaan. Onderzoek, gestart naar aanleiding van een signaal van de NOvA hierover, heeft uitgewezen dat de Wet verplichte ggz (Wvggz) zorgt voor een toename van tijdsbesteding van advocaten. De [hogere vergoeding](#) geldt met terugwerkende kracht vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet, 1 januari 2020.

Lees het [opiniestuk](#) van Theda Boersema, lid algemene raad NOvA:

“Een advocaat streeft er primair naar cliënten te begeleiden tot een minnelijke oplossing. Dat advocaten in het familierecht daar goed in zijn, blijkt uit het feit dat 94% van de echtscheidingen wordt opgelost zonder dat een uitspraak van de rechter nodig is. Wanneer de overheid niet meer investeert in rechtsbijstand aan scheidende echtparen, zullen veel echtscheidingen escaleren en de kosten alleen maar toenemen. Goedkoop is zo uiteindelijk duurkoop.”

BELANGENBEHARTIGING (VERVOLG)

‘Fiscaal’ verschoningsrecht

Het wetsvoorstel tot verduidelijking en aanpassing van het ‘fiscale’ verschoningsrecht is overbodig en moet worden ingetrokken. Dat [schreef de NOvA](#) in oktober aan staatssecretaris Vijlbrief van Financiën. Het wetsvoorstel creëert onduidelijkheid, lost geen problemen op en is onwenselijk. Het zorgt ervoor dat de Belastingdienst inzage kan krijgen in de communicatie tussen een advocaat en zijn cliënt, waardoor het recht op vertrouwelijke communicatie onder druk komt te staan. De verstreckende aantasting van het verschoningsrecht is bovendien overbodig.

De wet bepaalt al dat de belastingplichtige verplicht is de stukken te geven als de Belastingdienst daar om vraagt.

De term ‘fiscaal verschoningsrecht’ wekt de suggestie dat het verschoningsrecht zich laat onderscheiden naar rechtsgebied. Als algemeen rechtsbeginsel heeft het verschoningsrecht echter een algemene, in alle rechtsgebieden geldende werking. Iedereen moet zonder angst voor openbaarmaking juridisch advies en bijstand kunnen inwinnen bij een advocaat. Om die vertrouwelijkheid te kunnen garanderen, beschikken advocaten over een wettelijke geheimhoudingsplicht en verschoningsrecht. Aan dit [belangrijke uitgangspunt](#) mag volgens de NOvA geen afbreuk worden gedaan. Dat geldt ook in fiscale aangelegenheden.

Digitaal procederen

Na de reset van KEI zijn in 2020 weer nieuwe stappen gezet op weg naar digitaal procederen. In januari is het [Basisplan Digitale Toegankelijkheid Civiel recht en Bestuursrecht](#) van de Rechtspraak aangeboden aan het Bureau ICT Toetsing (BIT). Het Basisplan richt zich voorlopig alleen op eenvoudige digitale toegankelijkheid voor rechtzoekenden en professionele procespartijen in civiel recht en bestuursrecht. De bedoeling is dat het mogelijk wordt om zaken digitaal in te dienen en digitaal stukken uit te wisselen. Daarnaast gaat de correspondentie met de Rechtspraak en het bekijken van het zaaksdossier digitaal verlopen. In oktober kregen de plannen [groen licht van de minister voor Rechtsbescherming](#). De NOvA is verheugd dat er een nieuwe stap is genomen in het digitaal toegankelijk maken van de rechtspraak en overlegt met de Raad voor de rechtspraak over de implementatie van de digitale werkwijze.

Het Basisplan gaat alleen over bestuursrecht en civiel recht. Voor strafrecht, toezicht en asiel- en bewaringszaken gaat de huidige digitaal werkwijze verder. Sinds 1 februari is het mogelijk op vrijwillige basis in alle soorten [strafzaken bij de Hoge Raad digitaal te procederen](#). Het portaal Mijn Zaak, dat al beschikbaar was voor reguliere strafzaken en ontnemingszaken, is sindsdien ook beschikbaar voor beschikkingen, herzieningen, internationale rechtshulp en Caribische zaken. Vanaf 15 april is [digitaal procederen bij de belastingkamer van de Hoge Raad](#) verplicht voor advocaten.

WEERBAARHEID

De moord op Derk Wiersum als onmiskenbaar dieptepunt maar ook recentere aanslagen op advocaten(kantoren) maken duidelijk dat advocaten bij de uitoefening van hun beroep concrete risico's kunnen lopen. Dit varieert van intimidatie, stalking, bedreiging tot ernstig geweld. Samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt de NOvA aan het vergroten van de weerbaarheid van de advocatuur. Het is van het grootste belang dat advocaten hun belangrijke werk, een onmisbaar onderdeel van een rechtsstaat, veilig kunnen doen.

Contactpunt Beroepsgroepen

In oktober 2019 is als eerste het [Contactpunt Beroepsgroepen ingesteld](#) voor advocaten die een dreiging ondervinden of signalen en vragen over hun veiligheid hebben. Zij kunnen het Contactpunt bereiken via een speciaal noodnummer van de NOvA, dat te vinden is via Mijn Orde. Meldingen kunnen direct worden doorgezet naar de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, waarna een NCTV-functionaris zo spoedig mogelijk contact opneemt met de betreffende advocaat. Het afgelopen jaar is deze alarmlijn in totaal honderden keren gebeld door advocaten die zich op een of andere manier bedreigd

voelden. Bij vijftig telefoontjes draaide het om zeer ernstige bedreigingen.

Kwartiermaker weerbaarheid

Onder coördinatie van de NCTV [ontwikkelt de NOvA een aanpak](#) om de weerbaarheid van de advocatuur te vergroten. Bij de NOvA is in 2020 een kwartiermaker aangesteld om hier concrete invulling aan te geven. Aan de hand van gesprekken met specialisatieverenigingen is allereerst verkend welke specifieke behoeften advocaten hebben om hun weerbaarheid te vergroten. Dit mede vanuit het specifieke perspectief van de advocatuurlijke kernwaarden onafhankelijkheid, partijdigheid en vertrouwelijkheid.

Veiligheidsscan voor advocaten

Eind 2020 maakte de NOvA bekend dat zij werkt aan het [aanbieden van veiligheidsscans](#). Advocaten kunnen hiermee hun kantoor of woonhuis vanuit veiligheidsoogpunt laten controleren op kwetsbare punten. Een gespecialiseerd en gecertificeerd bedrijf onderzoekt het pand uitgebreid op fysieke kwetsbaarheden zoals sloten, ramen, toegangscontrole, camera's. Zo nodig krijgt de advocaat advies over te nemen beveiligingsmaatregelen. Met het oog op online bedreigingen is ook de digitale vindbaarheid van NAW-gegevens van de advocaat in openbare registers en op sociale media onderdeel van de scan. [Begin 2021](#) start de NOvA met het aanbieden van veiligheidsscans.

Wijkplaats voor togadragers

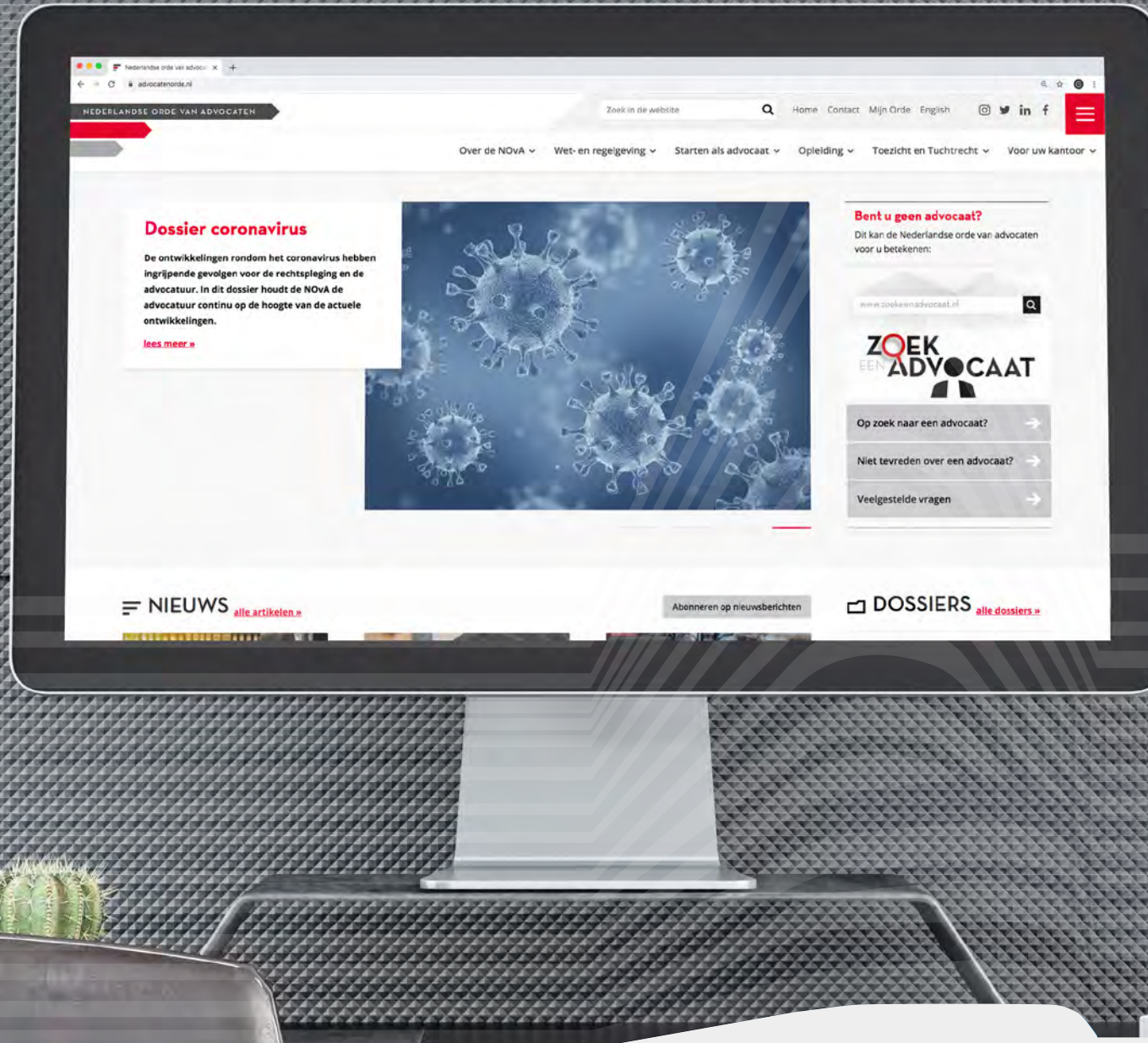
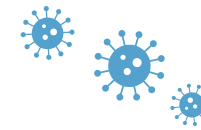
De NOvA pleit daarnaast voor een [wijkplaats](#) waar advocaten en andere

togadragers die ernstig zijn bedreigd op adem kunnen komen. Ook bijvoorbeeld gerechtsdeurwaarders, notarissen, journalisten en leraren zouden van deze plek gebruik kunnen maken. Volgens [algemeen secretaris Raffi van den Berg](#), initiatiefnemer van de wijkplaats, levert een wijkplaats een belangrijke bijdrage aan duurzame inzetbaarheid en vergroting van de weerbaarheid. Het moet het een rustig gelegen onderkomen zijn dat multidisciplinair van opzet is, waar negatieve ervaringen kunnen worden uitgewisseld, weerbaarheidstrainingen worden verzorgd en gezonde afleiding bestaat met buitenactiviteiten.

Beroepsopleiding en telefonische hulplijn LawCare

Verder is het onderwerp weerbaarheid ook opgenomen in het curriculum van de vernieuwde beroepsopleiding, die start in maart 2021. Daarnaast zijn de teamleden van de [telefonische hulplijn LawCare](#) getraind om te gaan met gevoelens van onveiligheid bij advocaten.

De NOvA informeert advocaten en stakeholders via verschillende communicatiekanalen over de uitvoering van haar wettelijke taken.

Website

Advocaten, rechtzoekenden en anderen vinden het laatste [nieuws van de NOvA](#), ontwikkelingen binnen [actuele dossiers](#) en [nieuws over de advocatuur](#) op [advocatenorde.nl](#). Andere belangrijke pijlers zijn [Zoek een advocaat](#), de [wet- en regelgeving](#) en de [Juridische databank](#) met wetgevingsadviezen. In 2020 is een nieuwe service geïntroduceerd waarbij geïnteresseerden zich kunnen [abonneren op nieuwsberichten](#) over thema's van hun keuze. Zij ontvangen deze direct na publicatie per e-mail.

Advocatenblad

Het [Advocatenblad](#) is het officiële orgaan van de Nederlandse orde van advocaten dat 10 keer per jaar verschijnt. Hierin is ook het katern Van de NOvA opgenomen met nieuws over en van de NOvA. Afgelopen jaar heeft het katern qua omvang en inhoud en design een kwaliteitsslag ondergaan. De algemene raad heeft in de CvA-vergadering van oktober 2020 een lezersonderzoek naar de toekomstmogelijkheden van het Advocatenblad aangekondigd. Eind december heeft deze enquête binnen de balie plaatsgevonden

Ordebericht

Het Ordebericht, de e-nieuwsbrief van de NOvA, is afgelopen jaar 41 keer gepubliceerd, vanaf maart grotendeels onder de noemer Corona Updates. Dat verklaart ook het grote verschil met 2019 (15 Ordeberichten). In 2021 zal deze hogere frequentie indien nodig worden gecontinueerd. Naast de reguliere mailings zijn specials verzonden over onder andere het rechtsgebiedenregister.

Social media

Op social media is de NOvA actief op [Facebook](#) en [Instagram](#) voor publiekscommunicatie en [LinkedIn](#) en [Twitter](#) voor professionele communicatie. Daarbij maakt de NOvA steeds meer gebruik van infographics en video's om haar boodschap te verspreiden.

Fysieke evenementen afgelast

In 2020 was het door corona niet mogelijk om de reguliere NOvA-evenementen live op locatie te organiseren. Daardoor konden de advocatuur en de NOvA elkaar nauwelijks ontmoeten. Advocaten misten daardoor ook de discussie met de politiek over rechtsstatelijke thema's (Gerbrandy-debat), met de algemene raad en raden van de orde over gedragsregels en ethiek (Ontbijtsessies) of met experts over vernieuwing binnen de advocatuur (Innovatieplatform). In plaats hiervan zijn digitale alternatieven ontwikkeld om in 2021 de live-evenementen zo goed mogelijk online te evenaren.

Radiocommercial ‘advocatuur in coronatijd’

Vanaf begin tot en met half mei 2020 was de NOvA elke dag [te beluisteren](#) op de verschillende radiozenders van de publieke omroep. In een [radiospot](#) werden rechtzoekenden erop gewezen dat juist in coronatijd het krijgen van goed juridisch advies door een advocaat belangrijk is.

De kernboodschap luidde: ‘Heeft u een advocaat nodig? Kijk op [zoekadvocaat.nl](#)’. De NOvA maakte hiervoor dankbaar gebruik van de gratis reclamezendtijd die de Ster ter beschikking heeft gesteld aan brancheorganisaties om ondernemers tijdens de coronacrisis te ondersteunen.

Informatiepunt voor advocaten

Het [Informatiepunt voor advocaten](#) geeft voorlichting aan advocaten over de regelgeving die voor de advocatuur geldt; beantwoordt vragen van advocaten over het gebruik van online applicaties van de NOvA; en signaleert ontwikkelingen in de advocatuur. In 2020 kreeg het Informatiepunt meer vragen dan ooit, mede over coronagerelateerde zaken. Op basis van signalen en vragen van advocaten zijn de [veelgestelde vragen](#) op de website voortdurend bijgewerkt.

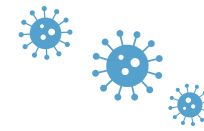
Lees het [interview met beide IP-medewerkers](#) voor een kijkje achter de schermen van het Informatiepunt.

Advocaat voor de klas

Met [Advocaat voor de klas](#) laat de NOvA leerlingen uit groep 8 van de basisschool aan de hand van de lesmethode van de Junior Jurist Academie kennismaken met het werk van de advocaat, het recht en de wet. Het project bestaat uit een interactieve workshop, een educatief tijdschrift en als afsluiting een oefenrechtbank, het absolute hoogtepunt. Per jaar laat de NOvA circa 40 klassen kennismaken met Advocaat voor de klas. Als gevolg van de coronamaatregelen heeft dit project in 2020 een groot aantal maanden stilgelegen. Toch hebben nog 19 advocaten, 18 basisscholen en zo’n 500 leerlingen kunnen deelnemen (2019: 50 advocaten, 40 basisscholen, 1.200 leerlingen).

Werkbezoeken

Beleidsmedewerkers van het bureau van de NOvA leggen werkbezoeken af bij advocatenkantoren door het hele land om kennis te maken, ideeën uit te wisselen en om trends en signalen uit de balie op te halen. De gesprekken leveren interessante en waardevolle inzichten op voor de beleidsvorming van de NOvA. Als gevolg van de coronamaatregelen is in 2020 maar een beperkt aantal werkbezoeken afgelegd (2019: 26). In 2021 zullen de gesprekken digitaal plaatsvinden.

De Beroepsopleiding Advocaten (BA) en de permanente opleidingsverplichting (PO) vormen de basis voor de deskundigheid van advocaten en dragen bij aan de kwaliteit van de advocatuur.

Beroepsopleiding Advocaten

De [Beroepsopleiding Advocaten](#) van de NOvA is verplicht voor alle beginnende advocaten en heeft als doel hen te vormen tot zelfstandige en deskundige advocaten. Daardoor kunnen zij optimaal bijdragen aan de kwaliteit van de advocatuur. In maart en september 2020 zijn in totaal 894 advocaat-stagiairs gestart met de [beroepsopleiding](#), iets minder dan het jaar ervoor (918). Tegelijk met de start van de BA zijn patroonsbijeenkomsten georganiseerd die door ongeveer 200 patroons zijn bijgewoond. Sinds de coronamaatregelen van kracht zijn, hebben zowel het onderwijs als de toetsing van de beroepsopleiding voornamelijk digitaal plaatsgevonden.

De Stichting Beroepsopleiding Advocaten heeft de kwaliteit van de BA in 2020 als 'goed' beoordeeld. Dit betekent dat de beroepsopleiding systematisch en over de volle breedte boven de gangbare basiskwaliteit uitsteekt.

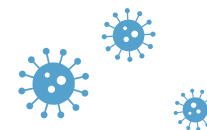
Vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten

De maatschappij verandert, evenals de opleidingsbehoeften van advocaat-stagiairs en kantoren. Na jaren van voorbereiding werd afgelopen

jaar de laatste hand gelegd aan de [vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten](#) van de NOvA die in maart 2021 [van start gaat](#). De vernieuwde opzet moet nieuwe generaties advocaat-stagiairs baliebreed optimaal voorbereiden op hun toekomst binnen de advocatuur zodat zij nog beter kunnen inspelen op vragen van rechtzoekenden. De vernieuwde beroepsopleiding kent een sterke focus op toegepaste kennis, praktische vaardigheden (zoals digitale en ondernemersvaardigheden) en ethiek/integriteit. Met een opleidingsduur van twee jaar is de tijdsbesteding is ongeveer dertig procent minder dan de huidige beroepsopleiding. Om de overgang van de huidige naar de nieuwe beroepsopleiding soepel te laten verlopen, is op 1 oktober 2020 de [Wijzigingsverordening beroepsopleiding advocaten](#) in werking getreden. Vanaf die datum konden advocaat-stagiairs zich [inschrijven](#) voor de eerste lichting in het voorjaar van 2021.

Basistest

Nieuw in de BA is dat advocaat-stagiairs verplicht een [basistest](#) moeten afleggen. De basistest geeft de advocaat-stagiair goed inzicht in het niveau en de actualiteit van zijn juridisch-inhoudelijke kennis. Als uit de test blijkt dat bepaalde kennis ontbreekt, is het de verantwoordelijkheid van de advocaat-stagiair en diens patroon om tekorten in kennis weg te werken. De basistest heeft een diagnostisch karakter: men kan er niet voor zakken en de uitkomst heeft geen implicaties voor de toegang tot de beroepsopleiding.

Patroonscursus

In de vernieuwde beroepsopleiding wordt meer nadruk gelegd op de belangrijke rol van de patroon in de opleiding en begeleiding van stagiairs. Patroons volgen verplicht een [patroonscursus](#) van zes uur. Voor een patroon die in de drie jaar voorafgaand al een cursus heeft gevolgd, volstaat een cursus van drie uur, bijvoorbeeld in de vorm van intervisie. Elke drie jaar is er een opfriscursus.

BAGazine

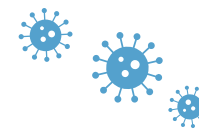
In augustus verscheen de eerste editie van het online [BAGazine](#). Dit tweemaandelijks magazine informeert (aankomende) advocaat-stagiairs, patroons en andere betrokkenen over de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten.

Leerstoel Advocatuur

De NOvA financiert de [leerstoel Advocatuur](#), gevestigd binnen het 'Amsterdam Centre on the Legal Professions and Access to Justice' van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam. Leerstoelhouder is bijzonder hoogleraar advocatuur [Diana de Wolff](#). Aan de leerstoel is tevens [Iris van Domselaar](#) als universitair hoofddocent verbonden. Kijk voor meer informatie over alle onderwijs- en wetenschappelijke activiteiten in het [jaarverslag leerstoel Advocatuur 2019-2020](#).

Lees het [interview](#) met Susan Kaak, lid algemene raad NOvA:

“De beroepsopleiding is de basis voor iedere advocaat. Het is een toepassingsgerichte opleiding, met meer aandacht voor ethiek, waarmee advocaat-stagiairs en patroons praktijkgericht aan de slag kunnen. Een secundair effect is de kleinere tijdbelasting en lagere prijs. En omdat we graag jonge sociaal advocaten willen behouden, zijn we in gesprek gegaan met de overheid. We hebben de toezegging gekregen voor een [subsidieregeling](#) om de opleiding ook voor hen betaalbaar te houden.”

Activiteiten van de NOvA ten behoeve van de praktijkvoering door advocaten(kantoren) hadden in 2020 onder andere betrekking op:

Experiment rechtsbijstandsverzekeraars

Het college van afgevaardigden heeft op 3 december 2020 ingestemd met het [experiment](#) dat het voor rechtsbijstandsverzekeraars onder voorwaarden mogelijk maakt om ook niet-verzekerden bij te staan. De kernwaarde onafhankelijkheid, van belang omdat advocaten in dienstbetrekking door de arbeidsrelatie afhankelijk zijn van de werkgever, wordt gewaarborgd doordat het merendeel van de bestuurders van deelnemende rechtsbijstandsverzekeraars zelf advocaat moet zijn. Deze advocaten-bestuurders zijn op deze wijze ook gebonden aan de beroeps- en gedragsregels, vallen onder toezicht en kunnen tuchtrechtelijk worden aangesproken. Het experiment is ingegaan op 1 januari 2021 en duurt maximaal vijf jaar.

Alternatieve praktijkstructuren

Het experiment rechtsbijstandsverzekeraars is onderdeel van een breder onderzoek naar een mogelijk nieuw systeem van regelgeving rond toegestane praktijkstructuren voor advocaten. Daarbij wordt bekeken of het mogelijk is om het waarborgen van de behoorlijke praktijkuitoefening conform de kernwaarden van de advocaat in te voeren op het niveau van de beroepsbeoefenaar.

Geheimhoudernummers in Mijn Orde

Cliënten moeten altijd vrijuit en vertrouwelijk kunnen spreken met hun advocaat, ook via de telefoon. Om dit te faciliteren is [Mijn Orde uitgebreid met de registratie van geheimhoudernummers](#). Sinds 21 september kunnen advocaten zelf controleren of hun geheimhoudernummers goed geregistreerd staan. Is dat het geval, dan worden deze telefoonnummers automatisch herkend in het nummerherkenningsysteem van de Nationale Politie en niet afgeluisterd. Advocaten die hun nummers ook willen afschermen voor DJI, kunnen dat ook zelf doorgeven via Mijn Orde.

Nummerherkenningsysteem DJI aangepast

Medio september meldde DJI bij de NOvA dat een gesprek met een advocaat was uitgeluisterd. Uit onderzoek bleek dat de advocaat zijn geheimhoudernummer had aangemeld, maar dat de justitiabele het nummer van de advocaat had aangevuld met drie extra cijfers. Het [nummerherkenningsysteem bij DJI](#) werkte alleen indien er tien cijfers werden ingevoerd. Dit probleem had meer dan eens plaatsgevonden, waardoor meerdere telefoongesprekken waren opgenomen. Deze gesprekken zijn echter niet uitgeluisterd en de opnames zijn gewist. Omdat dit een onwenselijke situatie is, hebben DJI en de NOvA besloten tot aanpassing van het systeem.

LawCare, hulplijn voor de advocatuur

In mei bestond [LawCare, de hulplijn voor de advocatuur](#), twee jaar. Advocaten kunnen volledig anoniem bellen met persoonlijke problemen zoals burn-out- en stressklachten, maar ook als ze [vertrouwelijk willen sparren met een vakgenoot](#). De hulplijn (085 - 0640 182), bemand door tien gedreven (oud-)advocaten die zich vrijwillig inzetten voor hun beroepsgenoten, is afgelopen jaar 17 keer (2019: 22) gebeld.

Vademecum advocatuur

Naast de digitale versie op regelgeving.advocatenorde.nl is het [vademecum advocatuur](#) in 2020 ook weer in boekvorm verschenen. In deze uitgave is de belangrijkste en meest recente wet- en regelgeving opgenomen, waaronder de Advocatenwet, Verordening op de advocatuur (Voda), Regeling op de advocatuur (Roda), gedragsregels en beleidsregels.

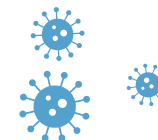
Modelkantoorhandboek geüpdatet

Het [modelkantoorhandboek](#) van de NOvA is voorzien van een [update](#). De voornaamste wijzigingen in de versie 2020 zijn doorgevoerd in de hoofdstukken over het rechtsgebiedenregister, gestructureerde feedback en nummerherkenning. Gebruik van het modelkantoorhandboek is niet verplicht. Advocaten kunnen zelf bepalen hoe zij beschrijven hoe zij aan de vereisten van de Verordening op de advocatuur voldoen. Wel kan het modelkantoorhandboek advocaten daarbij ondersteunen.

Mijn Orde

Via [Mijn Orde](#) kunnen advocaten hun geregistreerde persoonlijke gegevens op het tableau – van adresgegevens tot rechtsgebieden en geheimhoudernummers – zelf aanpassen. Ook kunnen kantoorverantwoordelijken hier de kantoorgegevens wijzigen. Het aantal 'self service' mutaties in 2020 bedroeg 29.205, een substantiële stijging ten opzichte van 2019 (25.450).

Bij wetsvoorstellen die de advocatuur raken, geeft de NOvA wetgevingsadvies aan de wetgever. De voorbereiding hiervan vindt plaats door wetgevingsadviescommissies per rechtsgebied.

Adviescommissies wetgeving

De NOvA telt [17 adviescommissies wetgeving](#), hoofdzakelijk samengesteld uit advocaten, die aan de algemene raad advies uitbrengen over wetsvoorstellen.

- Adviescommissie arbeidsrecht
- Adviescommissie belastingrecht
- Adviescommissie beroepsopleiding advocaten
- Adviescommissie bestuursrecht
- Adviescommissie burgerlijk procesrecht
- Adviescommissie familie- en jeugdrecht
- Adviescommissie huurrecht
- Adviescommissie insolventierecht
- Adviescommissie intellectuele eigendom
- Adviescommissie mededinging
- Adviescommissie mediation
- Adviescommissie pensioenrecht
- Adviescommissie rechtsstatelijkheid
- Adviescommissie strafrecht
- Adviescommissie verzekeringsrecht
- Adviescommissie vreemdelingenrecht
- Gecombineerde commissie vennootschapsrecht

(in samenwerking met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie)

Juridische databank

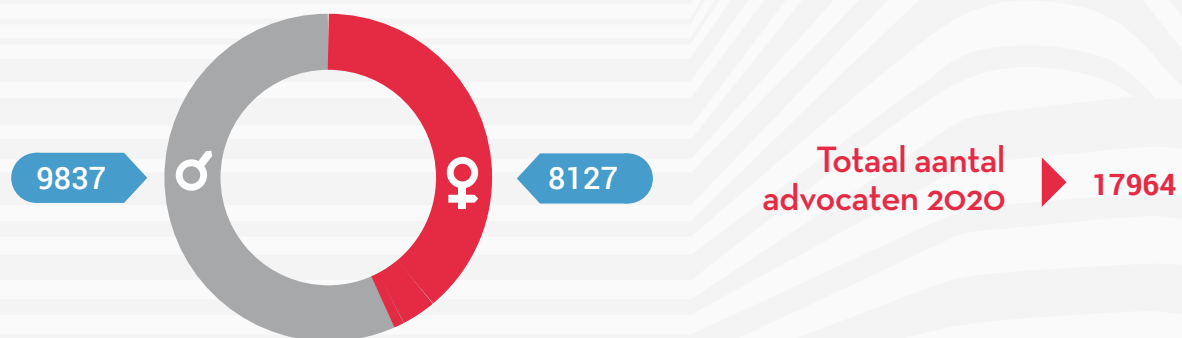
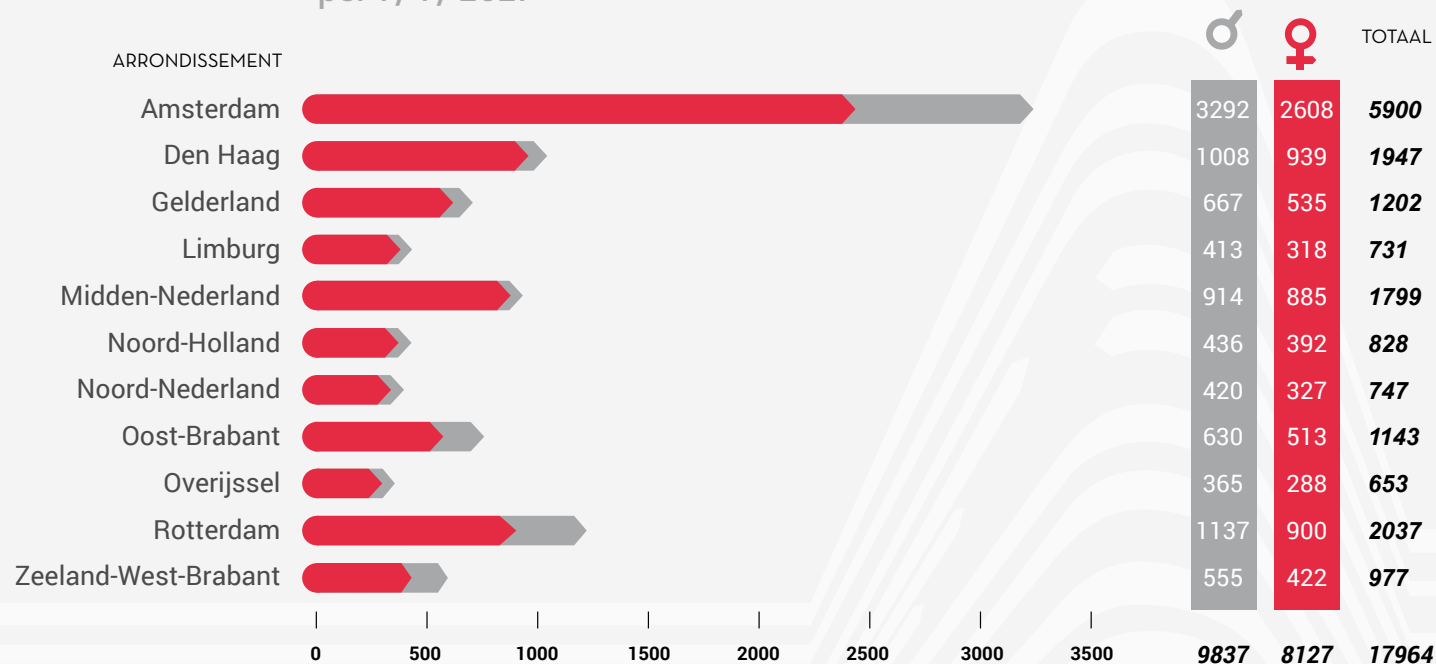
Op basis van de adviezen van de adviescommissies heeft de NOvA in 2020 in totaal 62 adviezen (2019: 40) over wetsvoorstellen uitgebracht die zijn aangeboden aan de Eerste Kamer, de Tweede Kamer en/of het ministerie van Justitie en Veiligheid. Alle wetgevingsadviezen zijn terug te vinden in de [juridische databank](#) van de NOvA. Dit betrof onder andere:

- [Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de verhoging van het wettelijk strafmaximum van doodslag](#)
Adviescommissie strafrecht, 18 november 2020
- [Aanpassing wettelijk fiscaal verschoningsrecht](#)
Adviescommissie belastingrecht, 21 oktober 2020
- [Wetsvoorstel vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht](#)
Adviescommissie burgerlijk procesrecht, 3 september 2020
- [Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring](#)
Adviescommissie vreemdelingenrecht, 20 augustus 2020
- [Tijdelijke wet maatregelen covid-19](#)
Adviescommissies strafrecht, rechtsstatelijkheid, bestuursrecht, 19 augustus 2020

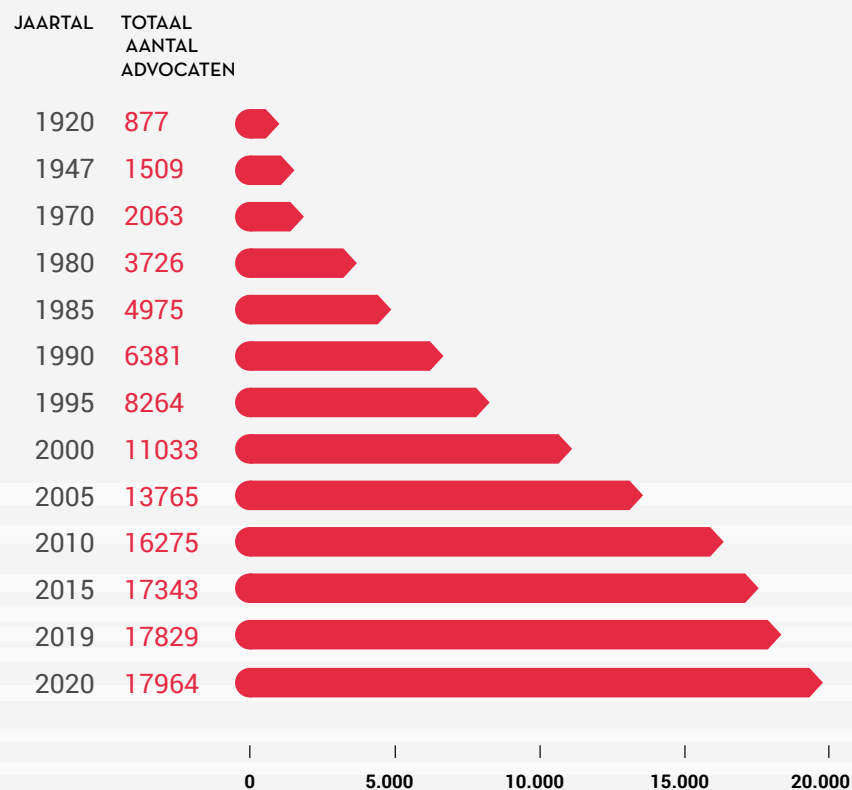

Aantal advocaten, verdeling mannen en vrouwen
per 1 / 1 / 2021

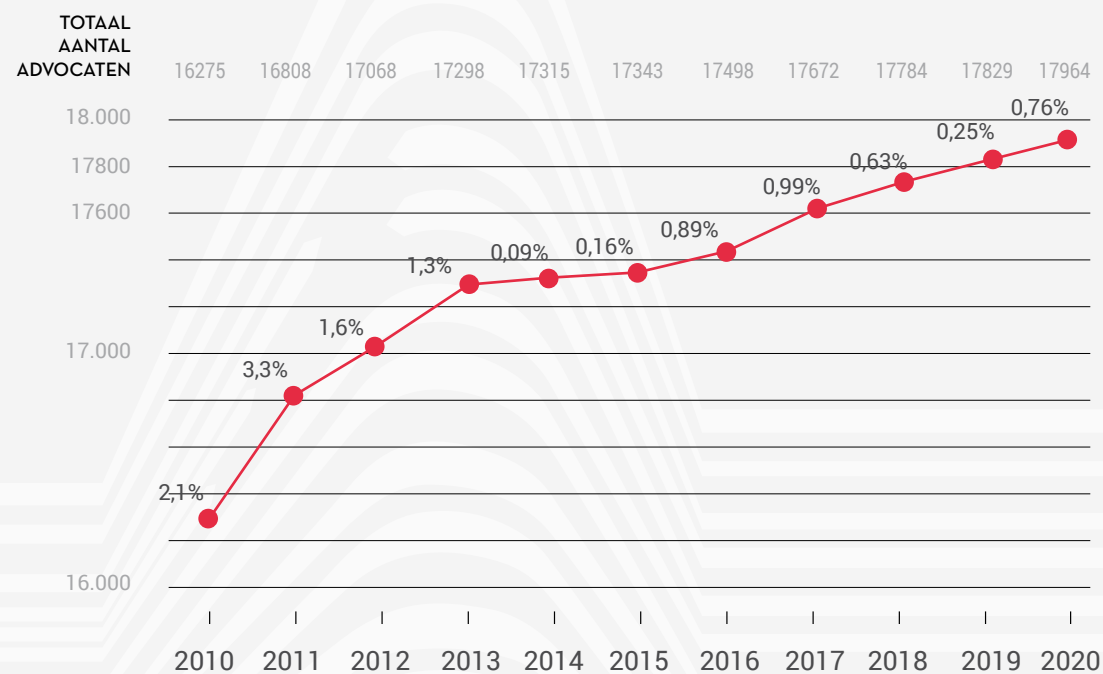

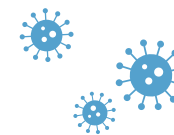

Groei van de balie per 1 / 1 / 2021

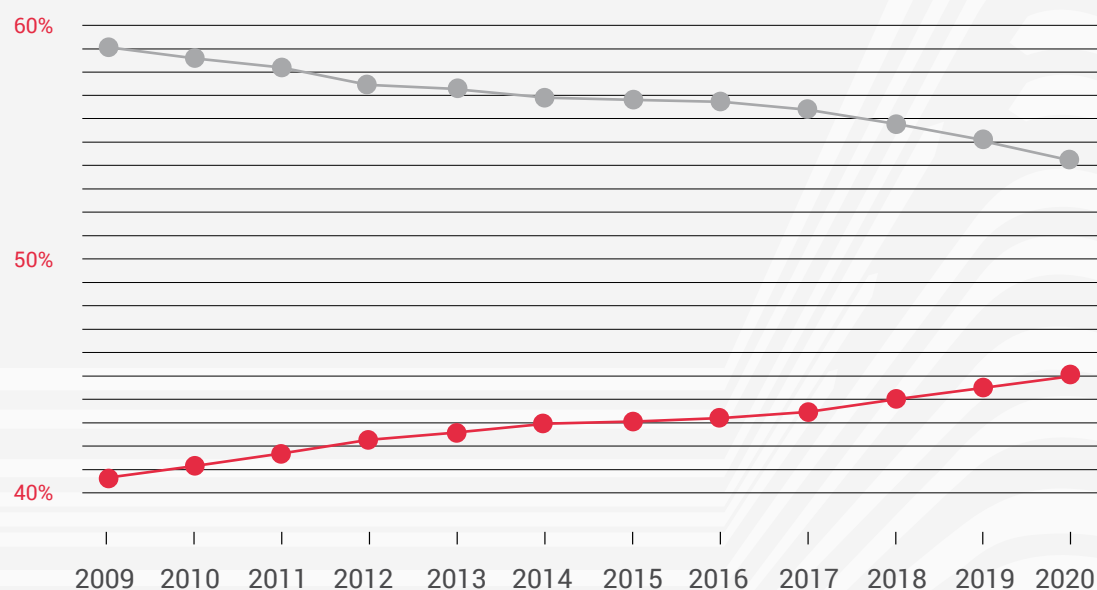
Groei van de balie in de laatste 10 jaar

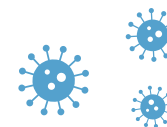

Verhouding man/vrouw in de laatste 10 jaar

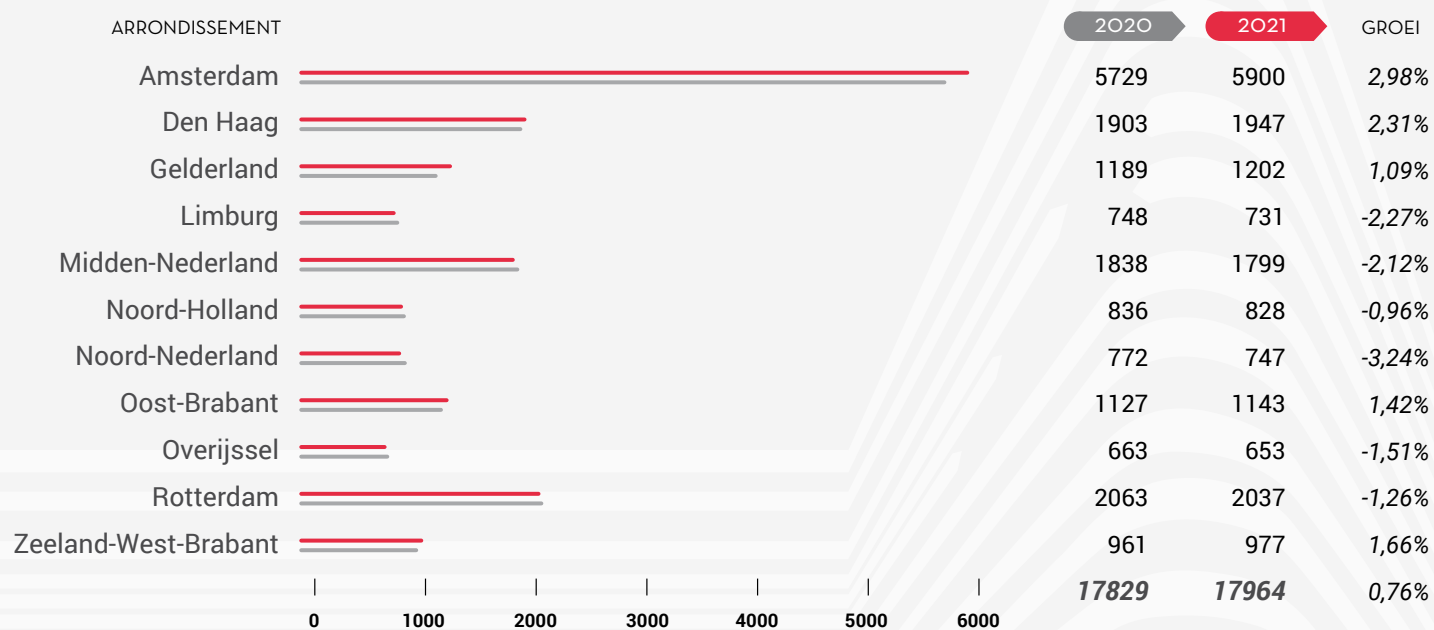
VERHOUDING
MAN/VROUW
IN PROCENTEN

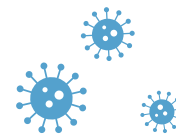

59,11%	40,89%	2009
58,69%	41,31%	2010
58,28%	41,72%	2011
57,63%	42,37%	2012
57,34%	42,66%	2013
56,99%	43,01%	2014
56,88%	43,12%	2015
56,77%	43,23%	2016
56,36%	43,64%	2017
55,96%	44,04%	2018
55,34%	44,66%	2019
54,76%	45,24%	2020

Groei per arrondissement per 1 / 1 / 2021

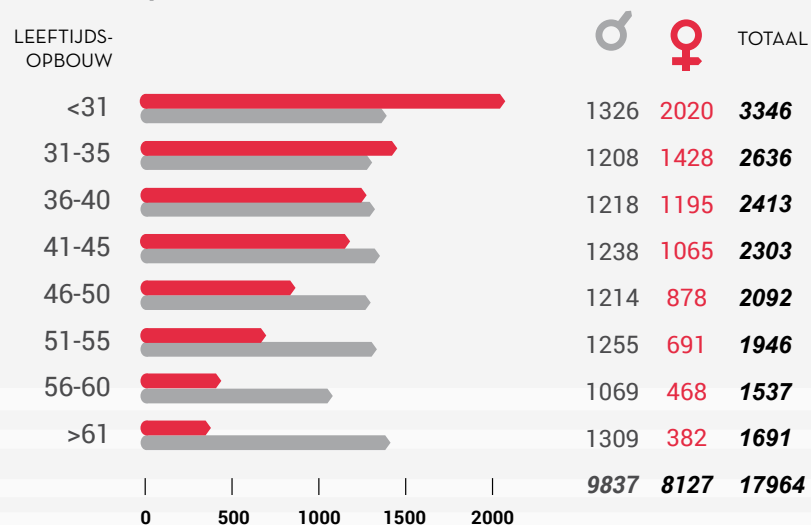

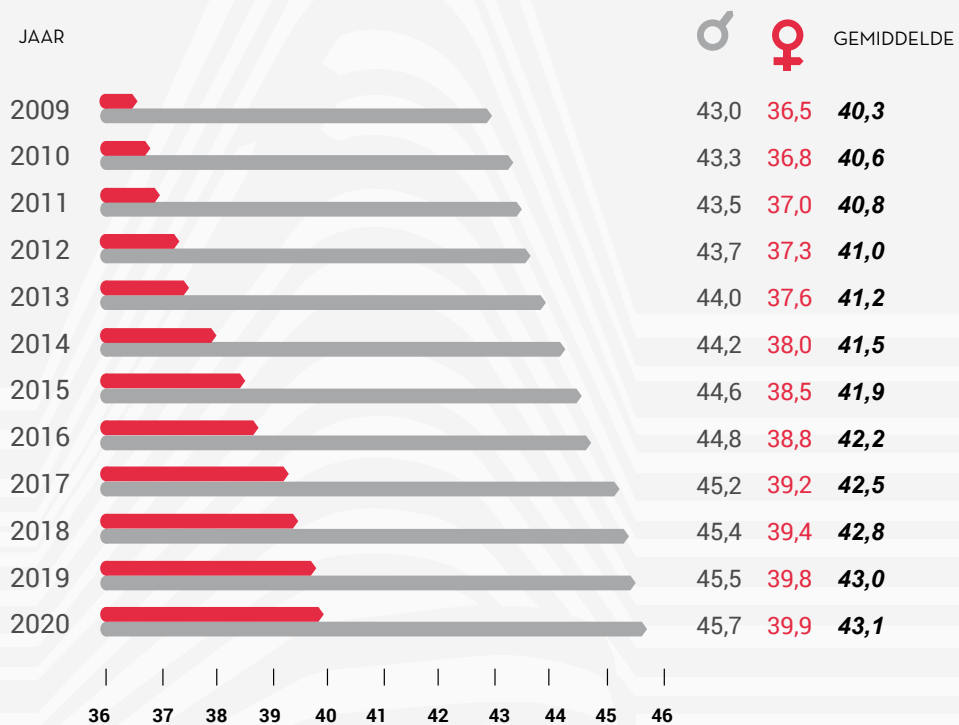
TABLEAU

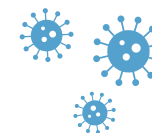
Leeftijdsopbouw

per 1 / 1 / 2021

Gemiddelde leeftijd 2009 - 2020

Leeftijdsopbouw per arrondissement per 1 / 1 / 2021

ARRONDISSEMENT	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 - 89	90 >	TOTAAL
Amsterdam	1385	1947	1240	906	352	66	4		5900
Den Haag	229	534	534	426	189	33		2	1947
Gelderland	145	317	309	275	133	22	1		1202
Limburg	81	198	185	170	83	14			731
Midden-Nederland	162	431	522	442	202	37	3		1799
Noord-Holland	68	209	234	193	111	13			828
Noord-Nederland	50	182	202	187	107	19			747
Oost-Brabant	147	344	287	241	110	14			1143
Overijssel	55	176	174	160	82	6			653
Rotterdam	320	596	482	409	196	34			2037
Zeeland-West-Brabant	106	260	262	221	111	16	1		977
TOTAAL	2748	5194	4431	3630	1676	274	9	2	17964

Aantal advocaten per arrondissement, verdeling naar kantoor grootte

per 1 / 1 / 2021

ARRONDISSEMENT	éénmans- kantoren	2 advocaten	3 - 4 advocaten	5 - 8 advocaten	9 - 16 advocaten	17 - 32 advocaten	33 - 64 advocaten	65 > advocaten	TOTAAL
Amsterdam	559	300	473	705	669	406	586	2072	5770
Den Haag	375	178	207	269	224	330	121	235	1939
Gelderland	250	142	184	197	113	124	113	77	1200
Limburg	185	102	157	116	102	68			730
Midden-Nederland	463	218	277	267	299	137	46	86	1793
Noord-Holland	178	177	167	154	78	74			828
Noord-Nederland	179	100	134	154	97	83			747
Oost-Brabant	234	152	131	208	133	139	143		1140
Overijssel	145	78	119	82	70	75	83		652
Rotterdam	391	208	269	268	244	206	282	149	2017
Zeeland-West-Brabant	247	118	173	173	105	152			968
Buitenland	83	28	20	36	13				180
TOTAAL	3289	1801	2311	2629	2147	1794	1374	2619	17964

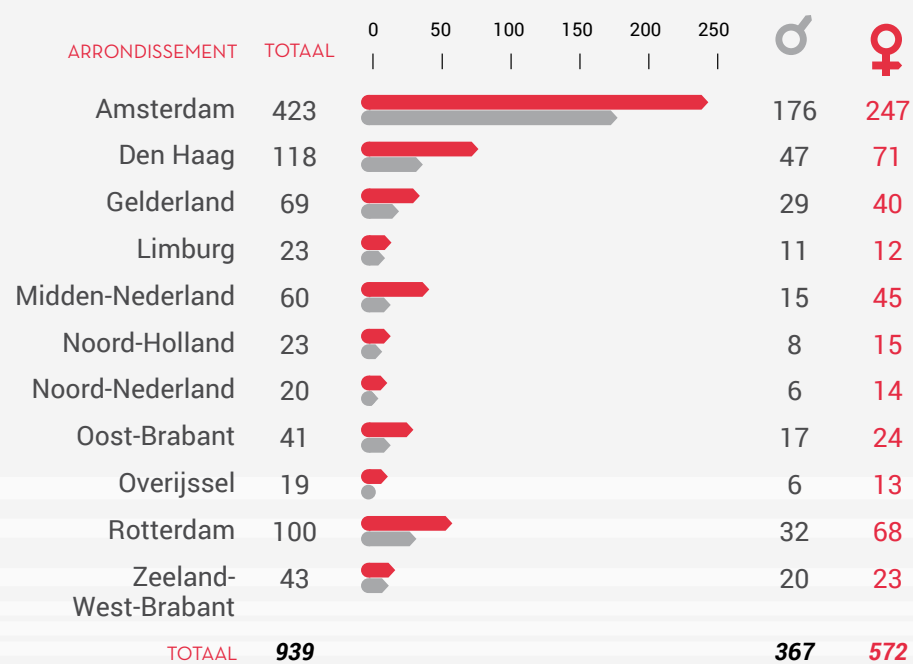
Aantal vestigingen van kantoren per arrondissement

per 1 / 1 / 2021

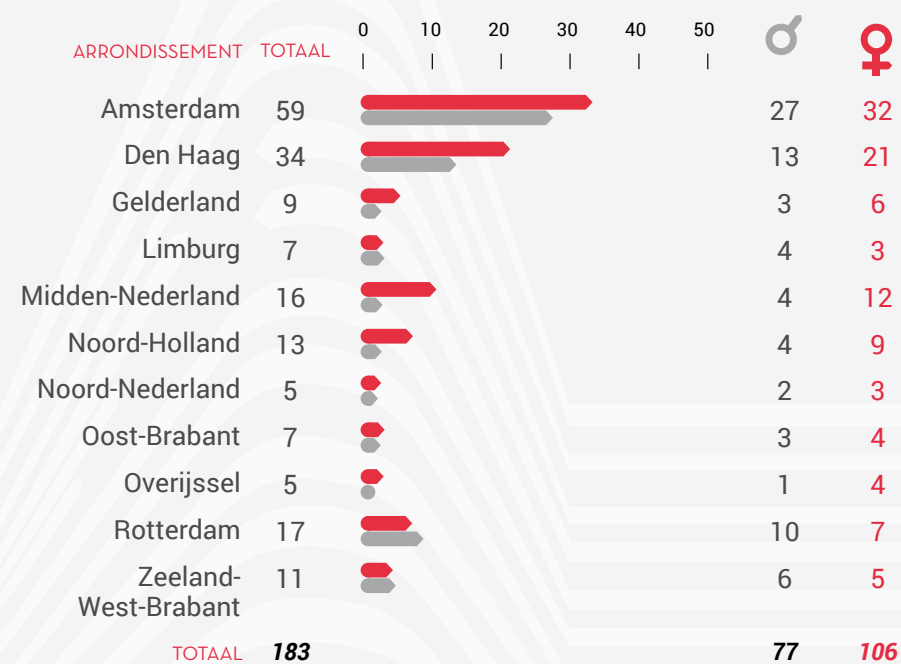
ARRONDISSEMENT	éénmans- kantoren	2 advocaten	3 - 4 advocaten	5 - 8 advocaten	9 - 16 advocaten	17 - 32 advocaten	33 - 64 advocaten	65 > advocaten	TOTAAL
Amsterdam	559	150	138	112	59	17	13	14	1062
Den Haag	375	89	62	44	19	14	2	2	607
Gelderland	250	71	54	33	9	6	3	1	427
Limburg	185	51	45	19	9	3			312
Midden-Nederland	462	109	84	44	27	7	1	1	735
Noord-Holland	178	89	48	26	7	3			351
Noord-Nederland	179	50	40	25	9	4			307
Oost-Brabant	234	76	39	35	12	6	4		406
Overijssel	145	39	35	14	6	3	2		244
Rotterdam	391	104	80	42	21	9	6	2	655
Zeeland-West-Brabant	247	59	50	29	9	7			401
Buitenland	83	14	6	6	1				110
TOTAAL	3288	901	681	429	188	79	31	20	5617

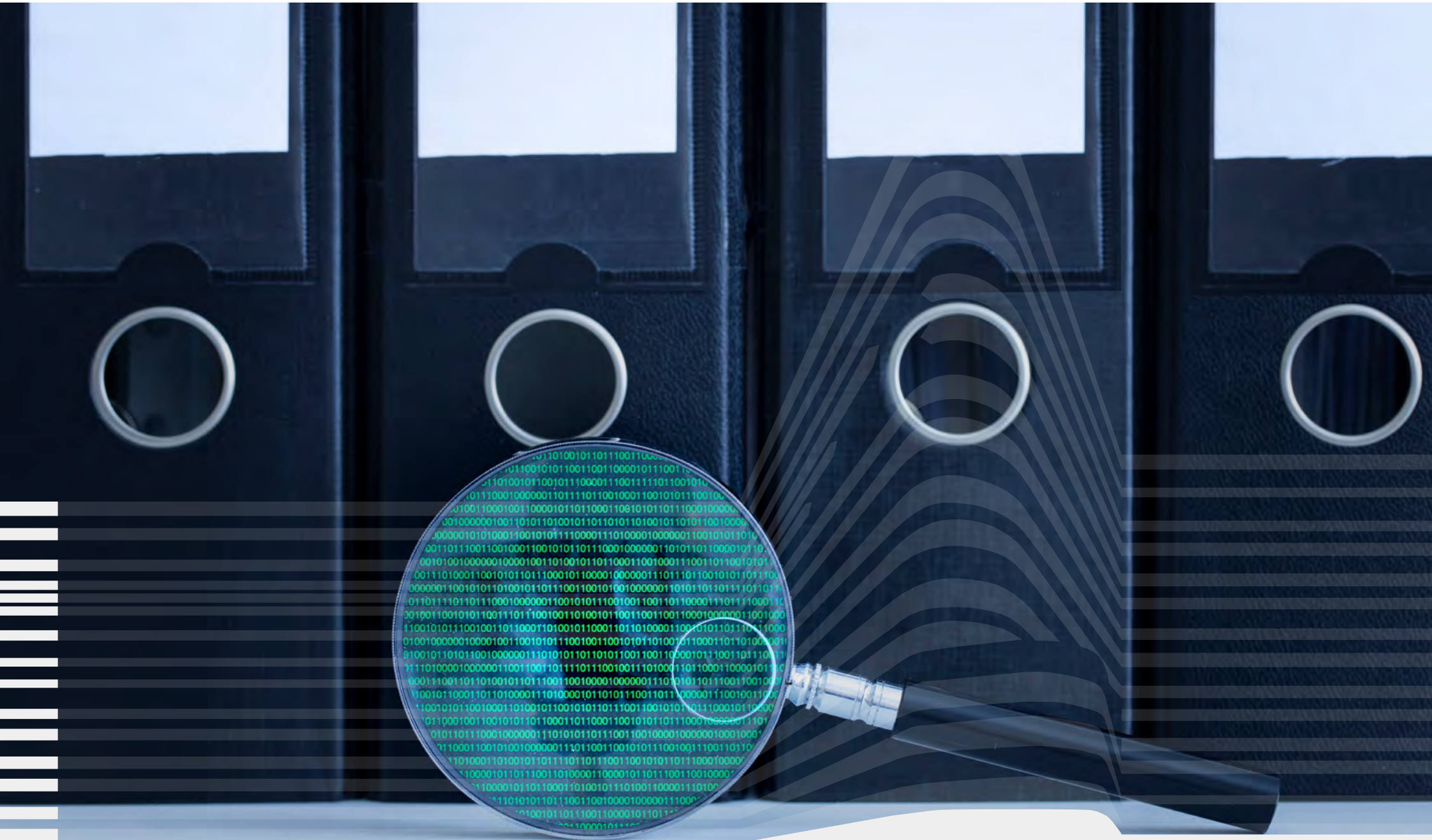

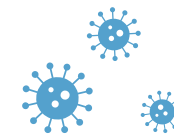
Nieuw beëdigde advocaten in 2020

Herbeëdigde advocaten in 2020

TOEZICHT

De lokale dekens zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de advocaten in hun arrondissement. Vanuit de NOvA worden zij daarbij ondersteund door de unit Denaal Toezicht Advocatuur (DTA) en de unit Financieel Toezicht Advocatuur (FTA). Het college van toezicht van de NOvA (zie hoofdstuk bestuurlijke organisatie) houdt zich bezig met systeemtoezicht en ziet toe op de wijze waarop de dekens toezicht uitoefenen en klachten behandelen.

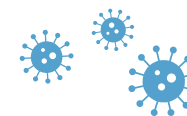
Denaal toezicht

De dekens van de 11 arrondissementen zijn de wettelijk toezichthouder op advocaten. Gezamenlijk vormen zij het dekenberaad, waarin zij met elkaar overleggen over de wijze waarop zij hun toezichttaken en -bevoegdheden uitoefenen en klachten behandelen. In het jaarplan dekenberaad 2020 staan de speerpunten waar de dekens het afgelopen jaar in het bijzonder hun aandacht op hebben gericht. De financiële positie van (eenmans)kantoren met extra kwetsbaarheid bleef een speerpunt bij het financieel toezicht. Focus was er ook op adequaat toezicht op de naleving van de Wwft. Naar aanleiding van de ingevulde Centrale Controle Verordening is een nadere uitvraag gedaan bij kantoren die Wwft-zaken doen. Ook heeft een Wwft-themaonderzoek plaatsgevonden bij 50 kantoren in de arrondissementen. Daarnaast zijn de financiële kengetallen bij alle advocatenkantoren digitaal opgevraagd.

Financieel toezicht

De unit Financieel Toezicht Advocatuur van de NOvA voert in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de lokale dekens financiële en Wwft-onderzoeken bij advocaten(kantoren) uit. In 2020 heeft de unit FTA in totaal 6.122 onderzoeken uitgevoerd. In alle 11 arrondissementen (2019: 7) zijn in opdracht van de lokale dekens bij alle advocatenkantoren de financiële kengetallen opgevraagd.

Onderzoeken unit FTA	2020	2019
Gerichte financiële onderzoeken	43	79
Inhoudelijke/Wwft-onderzoeken	53	58
Beoordelingen n.a.v. uitvraag financiële kengetallen	5.467	2.339
Deskresearch	559	751
Totaal	6.122	3.227

Evaluatie Wpta

De NOvA kan zich goed vinden in de conclusies van het [eindrapport evaluatie Wet positie en toezicht advocatuur](#) (Wpta). Het rapport bevat aanbevelingen om de uniformiteit, effectiviteit en transparantie van het toezicht verder door te ontwikkelen. In zijn [beleidsreactie](#) geeft de minister aan met welke aanbevelingen hij aan de slag gaat. Dat betreft onder andere aanscherpingen van de governance van het toezicht zoals het stevig positioneren van het dekenberaad als bestuursorgaan met toezichtbevoegdheden en benoeming van de lokale deken op voordracht van de lokale raden van de orde. Deze aanbevelingen zijn in lijn met de voorstellen die de NOvA in 2019 al deed in haar [position paper Wpta](#) en zijn overeenkomstig de wens van het dekenberaad. In een [gezamenlijke reactie](#) vragen de algemene raad en het dekenberaad om snelle implementatie van de aanbevelingen.

Lees het [interview](#) met algemeen deken Frans Knüppe over de financiële bijdrage 2020:

“De afgelopen twee jaar zijn er grote kostenposten op het gebied van toezicht en tuchtrecht bijgekomen. Dit is onder andere het gevolg van de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen die op 1 januari 2018 in werking is getreden. Hierdoor zijn de volledige kosten voor de raden en het hof van discipline bij de advocatuur neergelegd.”

A close-up photograph of a person's hand in a dark suit, holding a bright yellow, torn-edge tag. The tag has the word "DISCIPLINE" written on it in large, bold, black capital letters. The background is blurred, showing the person's torso and a dark tie. The overall image has a professional and authoritative feel.

DISCIPLINE

Tuchtrecht is erop gericht dat advocaten zich aan de gedragsregels van hun beroep houden. Sinds 2018 draagt de advocatuur als beroepsgroep de volledige kosten voor de raden en het hof van discipline.

Tuchtrechtspraak

Het jaarverslag van de gezamenlijke tuchtcolleges, ondersteund door de Stichting Ondersteuning Tuchtcolleges Advocatuur (SOTA), verschijnt naar verwachting in april op de websites van het hof van discipline en de raden van discipline.

Kenniscentrum tuchtrecht

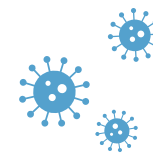
Bij het kenniscentrum tuchtrecht van de NOvA kunnen dekens en medewerkers van de lokale orden terecht met vragen over de (handhaving van) gedragsregels en tuchtrechtelijke aangelegenheden. De NOvA geeft onder andere de tweewekelijkse nieuwsbrief NOvA Tuchtrecht Updates uit. Alle disciplinaire uitspraken zijn op datum, onderwerp en/of tuchtcollege terug te vinden in de databank NOvA Tuchtrecht Updates. Daarnaast verzorgt de commissie disciplinaire rechtspraak in het Advocatenblad de rubriek 'Van de tuchtrechter'.

Geschorste en geschrapte advocaten

De NOvA publiceert elke twee maanden een overzicht van advocaten die door de tuchtrechter onherroepelijk van het tableau zijn geschrapt of onvoorwaardelijk zijn geschorst. In 2020 zijn 8 advocaten geschrapt (2019: 11) en zijn er 26 onvoorwaardelijk geschorst (2019: 20).

Toelichting: deze aantallen zijn gebaseerd op de datum waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden. Dit is inclusief de advocaten die niet meer op het tableau stonden ten tijde van de schorsing of schrapping. Omdat advocaten meerdere maatregelen opgelegd kunnen krijgen, is het aantal geschrapte en geschorste advocaten niet gelijk aan het aantal schrappingen en schorsingen.

JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

50

JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

De NOvA stelt de regels voor de advocatuur en publiceert deze op regelgeving.advocatenorde.nl.

Regelgeving

In 2020 is de volgende [regelgeving](#) vastgesteld:

- Wijzigingsregeling civiele cassatie 2019 (13 januari 2020)
- Wijzigingsbesluit mandaat AS (13 januari 2020)
- Wijzigingsbesluit mandaat AR (13 januari 2020)
- Vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wijzigingsverordening kwaliteitstoetsen en de Wijzigingsregeling kwaliteitstoetsen (7 februari 2020)
- Wijzigingsregeling opleidingspuntwaardige activiteiten 2020 (2 maart 2020)
- Wijzigingsbesluit Reglement van orde CvA 2020 (26 maart 2020)
- Wijzigingsregeling aanwijzen deskundigen 2020 (6 april 2020)
- Mandaatbesluit AR (25 mei 2020)
- Mandaatbesluit AS (25 mei 2020)
- Verordening Covid-19 (1 juli 2020)*
- Wijzigingsverordening kwaliteitstoetsen 2020 (1 juli 2020)*
- Wijzigingsregeling beroepsopleiding advocaten 2020 (7 september 2020)
- Wijzigingsverordening beroepsopleiding advocaten 2020 (29 september 2020)
- Besluit subsidieplafond 2021 (26 oktober 2020)
- Wijzigingsregeling lijst rechtsgebieden 2020 (26 oktober 2020)
- Besluit tarieven openbaarheid van bestuur NOvA (26 oktober 2020)
- Wijzigingsbesluit mandaat AS 1 december 2020 (26 oktober 2020)
- Wijzigingsbesluit mandaat AR 1 december 2020 (26 oktober 2020)
- Wijzigingsbesluit mandaat AS herziening 2020 (23 november 2020)
- Wijzigingsbesluit mandaat AR herziening 2020 (23 november 2020)
- Besluit financiële bijdrage 2021 (3 december 2020)
- Verzamelverordening 2020 (3 december 2020)*
- Wijzigingsverordening experiment rechtsbijstandsverzekeraars (3 december 2020)*
- Opleidings- en examenreglement vernieuwde beroepsopleiding advocaten (7 december 2020)
- Wijzigingsregeling beoordelingscriteria peer review 2020 (7 december 2020)
- Wijziging van de Beleidsregel detachering, de Beleidsregel kantoorhouden buiten Nederland en de Beleidsregel onderwijs en toetsen BA (21 december 2020)
- Verzamelregeling 2020 (21 december 2020)

* Hierover is advies uitgebracht door de raad van advies en de adviescommissie regelgeving.

Bestuursrechtelijke besluiten

Tot de taken van de algemene raad behoort het nemen van bestuursrechtelijke besluiten.

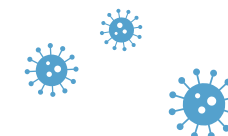
*1 Aanwijzing gespreksleiders en reviewers

Op 1 maart 2020 is het nieuwe artikel 26 van de Advocatenwet en de Wijzigingsverordening kwaliteitstoetsen in werking getreden. Vanaf deze datum zijn advocaten gehouden jaarlijks te voldoen aan de kwaliteitsstoetsen door deel te nemen aan een vorm van gestructureerde feedback: intervisie, peer review of gestructureerd intercollegiaal overleg. In de op 6 april 2020 vastgestelde [wijzigingsregeling aanwijzen deskundigen 2020](#) zijn de vereisten voor gespreksleiders (intervisie) en reviewers (peer review) vastgesteld. Door de algemene raad toegelaten [gespreksleiders en reviewers](#) worden vermeld in het [register gespreksleiders intervisie](#) en het [register reviewers peer review](#).

*2 Wob-verzoeken

In 2020 is een verdubbeling van het aantal Wob-verzoeken zichtbaar (van 3 naar 6). Het merendeel van de verzoeken had als doel om een beslissing van de algemene raad terug te draaien of anderszins invloed uit te oefenen op het besluitvormingsproces. De overige verzoeken za-

<i>Primaire bestuursrechtelijke besluiten</i>	2020	2019
Financiële bijdrage, categorie I	14.275	14.307
Financiële bijdrage, categorie II	3.545	3.463
Ontheffing vanwege detachering	16	110
Ontheffing vanwege kantoor houden buiten Nederland	74	106
Vrijstelling onderwijs of toets Beroepsopleiding Advocaten	25	30
Toepassing hardheidsclausule Beroepsopleiding Advocaten	16	-
Inschrijving op grond van artikel 16h Advocatenwet	27	26
Erkenning opleidingsinstelling	25	14
Uitbreiding erkenning opleidingsinstelling	57	4
Intrekking erkenning opleidingsinstelling	7	6
Schrapping op grond van artikel 8c, eerste lid, onderdeel c, Advocatenwet	5	6
Onderzoek op grond van artikel 2, vierde lid, Advocatenwet (Morgenbesser)	13	17
Erkenning EU-beroepskwalificatie	5	2
Goedkeuring stageverkortung	-	1
Examens civiele cassatie / geslaagd	9	9
Examens civiele cassatie / gezakt	-	1
Proeven van bekwaamheid civiele cassatie / geslaagd	4	7
Aanwijzing gespreksleider voor intervisie *1	614	-
Aanwijzing reviewer voor peer review *1	10	-
Veranderen leerlijn	2	-
Verzoek artikel 9j, zesde lid, Advocatenwet	1	-
Verzoek artikel 4.9, eerste lid, Voda	1	-
Herzieningsverzoek	2	-
Beslissing op ingebrekestelling	1	-
Wob-verzoeken *2	6	3
Totaal	18.740	18.112

JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

gen meer in het algemeen belang op actuele beleidsdossiers, zoals de stelselwijzing gefinancierde rechtsbijstand. Alle AR-beslissingen op Wob-verzoeken zijn terug te vinden in de [juridische databank](#).

Bezwaar en (administratief) beroep

In voorkomende gevallen is bezwaar en (administratief) beroep mogelijk op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

<i>Bezwaar financiële bijdrage</i>	2020	2019
Gegrond	71	59
Ongegrond	9	24
Ingetrokken	48	68
Niet-ontvankelijk	11	13
Totaal	139	164

<i>Bezwaar overig</i>	2020	2019
Gegrond	5	1
Ongegrond	10	11
Gegrond/ongegron	2	1
Ingetrokken	1	5
Niet-ontvankelijk	2	1
Totaal	20	19

<i>Administratief beroep</i>	2020	2019
Ongegrond	1	4
Ingetrokken	2	2
Niet-ontvankelijk	5	-
Totaal	8	6

<i>Beroep rechtbank</i>	2020	2019
Voorlopige voorziening afgewezen	3	1
Voorlopige voorziening + hoofdzaak / ongegrond	1	-
Gegrond	-	1*
Ongegrond	5	4**
Ingetrokken	3***	
Niet-ontvankelijk	-	1
Totaal	12	7

* met instandhouding van rechtsgevolgen

** waarvan 1 tegen financiële bijdrage

*** waarvan 1 tegen financiële bijdrage

<i>Hoger beroep Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State</i>	2020	2019
Voorlopige voorziening / ongegrond	1	-
Voorlopige voorziening afgewezen	-	1
Ongegrond	2	4
Totaal	3	5

Beklag Hof van Discipline

Ongegrond

2020

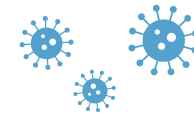
1

2019

-

Klachten over de NOvA

De NOvA probeert zo zorgvuldig mogelijk te werk te gaan. Wie zich desondanks niet juist behandeld voelt, kan tegen gedragingen van (een persoon werkzaam onder verantwoordelijkheid van) een bestuursorgaan van de NOvA een [klacht indienen](#) via het Informatiepunt van de NOvA. In 2020 zijn 4 schriftelijke klachten ingediend, waarvan er 3 ontvankelijk waren en 1 niet.

BESTUURLIJKE ORGANISATIE

De Nederlandse orde van advocaten is de publiekrechtelijke beroepsorganisatie voor de advocatuur. Alle advocaten in Nederland vormen gezamenlijk de NOvA. De algemene raad, het college van afgevaardigden, de raad van advies en het college van toezicht zijn bestuursorganen van de NOvA.

Algemene raad

De algemene raad (AR) vormt het dagelijks bestuur van de NOvA. In 2020 heeft de AR 19 keer vergaderd.

Begin 2020 heeft Johan Rijlaarsdam wegens persoonlijke redenen zijn werkzaamheden als algemeen deken neergelegd. Na tijdelijk de deken-taken te hebben [waargenomen](#), is Frans Knüppe op 26 maart 2020 [verkozen tot algemeen deken](#). Gelijktijdig is AR-lid Bernard de Leest verkozen tot waarnemend deken.

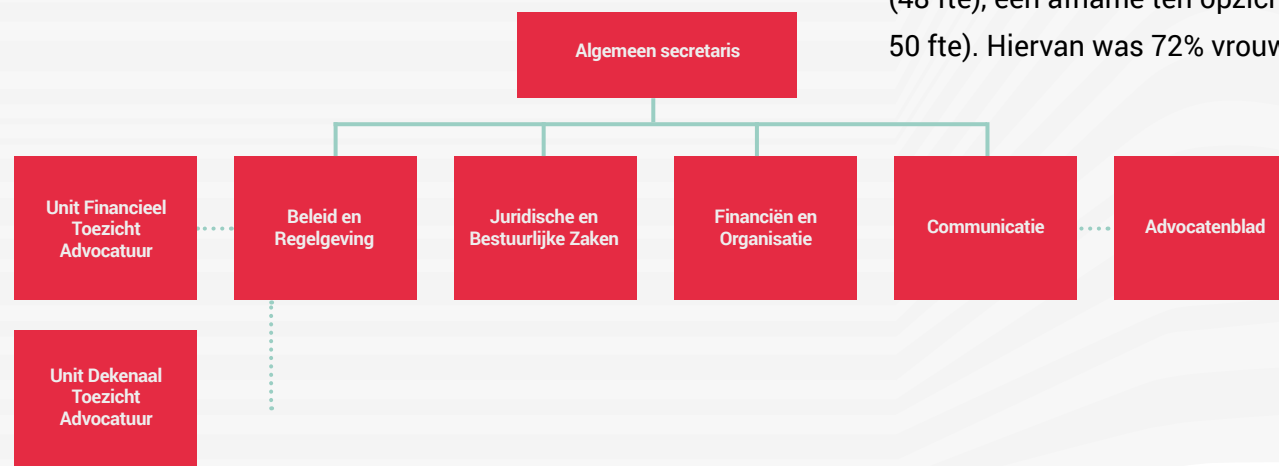
De [algemene raad](#) bestond in 2020 uit:

- Frans Knüppe - algemeen deken
- Bernard de Leest - waarnemend deken
- Theda Boersema
- Petra van Kampen
- Susan Kaak

Tijdens de vergadering van het college van afgevaardigden op 3 december is [Robert Crince le Roy verkozen](#) tot lid van de algemene raad. Hij is op 1 januari 2021 met zijn werkzaamheden gestart.

Landelijk bureau

Het [landelijk bureau](#) van de NOvA, onder leiding van algemeen secretaris Raffi van den Berg, ondersteunt de algemene raad in de voorbereiding en uitvoering van het beleid. In 2020 werkten bij de NOvA 60 medewerkers (48 fte), een afname ten opzichte van het jaar ervoor (63 medewerkers, 50 fte). Hiervan was 72% vrouw en 28% man (2019: 69% vrouw, 31% man).

BESTUURLIJKE ORGANISATIE

NOvA betreft de Monarch Tower

Op 22 december 2020 is de NOvA verhuisd naar de Monarch Tower in Den Haag. De NOvA heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Met de verhuizing komt dat ook in de huisvesting tot uitdrukking. Het gebouw heeft een excellent duurzaamheidscertificaat. De locatie ligt dichtbij het station CS en Laan van NOI zodat medewerkers en bezoekers gemakkelijker met het openbaar vervoer kunnen reizen. De NOvA beschikt in de Monarch over diverse vergaderruimtes die ook voor specialisatieverenigingen en andere organisaties binnen de balie beschikbaar zijn. De nieuwe huisvesting is kostenneutraal ten opzichte van het oude pand aan de Neuhuyskade in Den Haag.

College van afgevaardigden

Advocaten in de arrondissementen kiezen de leden van het college van afgevaardigden (CvA). Per december 2020 telde het voltallige CvA 53 leden en 32 plaatsvervangende **leden** (en 1 vacature). Het CvA stelt verordeningen vast, neemt bij wet of verordening opgedragen besluiten en verkiest onder andere de leden van de AR en leden-advocaten in de raden en het hof van discipline. In 2020 is het CvA 4 keer formeel in vergadering bijeengekomen en 5 keer in kleiner, informeler verband.

In 2020 heeft het CvA onder meer de **Wijzigingsverordening beroepsopleiding advocaten**, de **Verzamelverordening 2020** en het **Besluit financiële**

BESTUURLIJKE ORGANISATIE

[bijdrage 2021](#) vastgesteld. Ook heeft het CvA ingestemd met het [experiment rechtsbijstandsverzekeraars](#). Met de goedkeuring van de rekening en verantwoording heeft het CvA decharge verleend aan de AR. Daarnaast heeft het CvA constructief met de AR van gedachten gewisseld over belangrijke actuele onderwerpen als gefinancierde rechtsbijstand en kwaliteitsbevordering..

Raad van advies

De raad van advies (RvA) adviseert de AR en het CvA over de hoofdpunten van het beleid van de NOvA. De RvA heeft in 2020 onder andere advies uitgebracht over de [Verzamelverordening 2020](#) en de [Wijzigingsverordening experiment rechtsbijstandsverzekeraars](#).

De raad van advies bestond in 2020 uit:

- Lex Michiels – voorzitter
- Arnold Croiset van Uchelen
- Francien Rense
- Judith Swinkels
- Jeroen van den Hoven

Het college van afgevaardigden heeft in september ingestemd met de [benoeming van Aart Jan de Geus](#) als lid van de raad van advies van de Nederlandse orde van advocaten. De Geus volgt per 1 januari 2021 Lex Michiels op en is de beoogd voorzitter van de RvA bij aanvang van zijn termijn.

College van toezicht

Het [college van toezicht](#) (CvT) ziet als orgaan van de NOvA toe op de wijze waarop lokale dekens toezicht uitoefenen en klachten behandelen. Het CvT is gevestigd in het gebouw van de NOvA, maar opereert onafhankelijk van de NOvA. Zie voor meer informatie het [jaarverslag 2020](#) van het CvT.

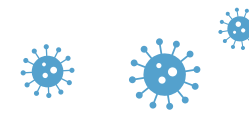
Het CvT bestaat uit drie leden, met als voorzitter de deken van de algemene raad van de NOvA. De twee andere leden worden bij koninklijk besluit benoemd, op voordracht van de minister van Justitie en Veiligheid.

Het college van toezicht bestond in 2020 uit:

- Frans Knüppe, voorzitter
- Andrée van Es, kroonlid
- Jeroen Kremers, kroonlid

Portefeuillehoudersoverleggen

In 2020 is een (online) vervolg gegeven aan de portefeuillehoudersoverleggen tussen leden van de algemene raad en van de raden van de orde. Deze periodieke overleggen dienen ter informatievoorziening over en weer en om te delen wat er op landelijk respectievelijk lokaal niveau speelt. Het gaat hierbij om portefeuillehoudersoverleggen op het gebied van strafrecht, gefinancierde rechtsbijstand, familierecht en opleiding & patroon. Daarnaast voert de NOvA geregeld overleg met diverse specialisatieverenigingen.

BESTUURLIJKE ORGANISATIE

Internationaal

In internationaal verband is de NOvA lid van de [Council of Bars and Law Societies of Europe](#) (CCBE) en de [International Bar Association](#) (IBA).

CCBE

De CCBE zet zich op Europees niveau in voor een goede rechtsbedeling ten behoeve van rechtzoekenden en de rol van de advocatuur in dat verband. Ook draagt de CCBE het belang van een onafhankelijke advocatuur in de rechtsstaat uit. De [Nederlandse delegatie](#) richt zich in CCBE-verband met name op dossiers die in het verlengde van de wettelijke taakopdracht van de NOvA liggen. Daartoe neemt de NOvA actief deel aan een aantal commissies, werkgroepen en de periodieke Standing Committees en Plenary Sessions. De vergaderingen zijn sinds maart 2020 digitaal georganiseerd. Het afgelopen jaar hebben de CCBE en de NOvA bijgedragen aan het eerste Rule of Law report van de Europese Commissie. Verder heeft de NOvA meegewerkt aan een groot aantal questionnaires, waaronder de EU Justice Scoreboard en de European Judicial Training Report.

European Lawyers Day

Het thema van de jaarlijkse CCBE [European Lawyers Day](#) was in 2020 'Continuity of justice and respect of human rights in times of pandemic'. De NOvA besteedde hier in Nederland aandacht aan via een [blog](#) van algemeen deken Frans Knüppe en social media.

IBA

De NOvA heeft in december 2020 deelgenomen aan de online IBA Council Meeting. Daarnaast is als deelnemer aan de IBA Core Values working group inbreng geleverd voor de [Unregulated Providers of Legal Services Information Paper](#) van de The Bar Issues Commission, dat in januari 2021 is verschenen.

Brexit

De ontwikkelingen rondom de Brexit zijn ook het afgelopen jaar nauw gevolgd. De voorlopige gevolgen voor advocaten uit het Verenigd Koninkrijk die in Nederland werkzaam (willen) zijn, zijn eind 2020 wederom [in kaart gebracht](#).

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Redactie

Nederlandse orde van advocaten

Ontwerp

X11 Creatie

Fotografie

iStock / Ronald Tilleman

advocatenorde.nl